høïGÿ‚ llE høïUºÊÞsDŽïqllE høïÞøæÊRWllE høïÞNjNJDŽWllE
République Algérienne Démocratique et Populaire
ïøDŽ‡ÿllE KøÖGllENj ïøllFÿllE !øøï‡ÿHlE ÿÞÊRNj
Ministère de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique

المركز الجامعي عبد الحفيظ بوالصوف لميلة
معهد الآداب واللغات
قسم اللغة والأدب العربي

المرجع: .....

مظاهر الهوية في كتاب رياض النصوص للسنة الثانية ابتدائي

مذكرة مقدمة لنيل شهادة الليسانس في اللغة والأدب العربي
تخصص: لسانيات تطبيقية

إعداد الطالبتين:
*- أميرة كريوط
*- حبيبة بن خلاف

إشراف الأستاذ:
خير الدين هبال

السنة الجامعية: **2017/2016**

DžFƷþYNj þIǏ

GLjƵƨĂƋ5 KŏþNjĂ ÜKI5Ă Gdž ǏǶƵ CGLjǺ!ƒ II!Ă ÜKdžKDĂ KLjƵƒ Gdž ǏǶƵ þdžơ!ƒ II! DžnjǶ!ƒ

.IjGưƨkĂ Gơ!GǮ ýdžƵLj LJDĂ DžƵLj!ƒ IjRNj ƨ‡T ǐ þƋLj LJD ǏǶƵ

f PLjĂ ÜǶǶǮƒĂdž!ƒ ǏǶƵ GLjǺơĂ DžǶƵ!ƒ ƴƨþ GLj! CGưD LJdž ý‡! LJG5ƨƵ!ƒĂ ƨ‡T!Ghu DžþIkLj

."ƨGhuNj LJŏþ!ƒ ƨŏP" ƨƨTdž!ƒ RGkǏÜƒ ƨ‡R!Ghu

IjRNj þƒþƵǫ Ŏ5 GLj! ĂǶnjǏ LJŏR!ƒĂ ƬþǮhu GLjĂƵhuGkĂ IþƵGǏdž!ƒĂ LJĂƵ!Ghu GLjĂþdžD LJŏR!ƒ Ǐ!ǫ

IjþLjƵ Gdž ƨŏPhu GLjKhuǺŏ LJD ƨŏþI!ƒ ŎǶƵ!ƒ Ǐ!Ădž!ƒ LJdž LJŏηƨƨ ÜDžǶƵ!ƒ ƬŏƨƬ Ǐ!ǫ GLjĂnjηĂĂ Iƨ‡Rdž!ƒ

.ƴŏηdž ƴŏdžǏ NJLjD ýŏƨη CGƬƵĂ DžŏUƵ ƨηD LJdž

.ƴưƒĂkdž!ƒ ýdžƵ!ƒ ƒRNj þƒþƵǫ Ŏ5 þƵGǏ LJdž ý‡ Ǐ!ǫ

ǔŏƨη ƒƨ‡T

مقدمة

hUDŽqŦSDŽ

Ŧ5ǴǶ!ƒ Ĭ ǶŽ ƨ‡ƙƨǶ NJLjŪÞƒƨ5ū! ýƐǴT!ƒ ýƷT!ƒ ŧǶLjƱǍ!ƒ ŧǶǍnj!ƒ DžǍnjƨdž OʰUT D ÞI!
ƨǶƨƶƙ ŧǶdžNjD Ĭ ǶŽ ÞǶ‡ƕƙ!ƒ Þƒƨƨƶƙ ƒRNjǍ LJǶǍ‡ƙ!ƒǍ ƕTLjdž!ƒ ŧ ǶƠ LJdž ǴŽǴdžƙnŪƒǍ ǴLjƱǍ!ƒ
ŧǶ!ǴlŪƒ ƨƒǴUǍ!ƒ LJdž Þƶƙ ŧǶǍnj!ƒ ǴǴ!ƙ‡ƒ ŧǶǶdžƶ5 ÜIǴǶƠ!ƒ KŪǴndž ƨǶƙPdž Ǵ5 ŧǶǍnj!ƒ
ý5Ʊ!ƒ ǴǴ!‡Ǝʰ DžǍIƙ ŧǶǍnj!Ǵ5 ÜÞƨ5!ƒ ŧ5ǴIƛ Ĭ!ǫ CǴdžƙLjŪƒ ŧʰƒǍʰ ǴNjǍ ÜŧǶŽǴdžƙnŪƒ ŧƒTLjƙǶ!
ýPƒÞ KǴpŭƶ!ƒǍ ŧǶǍnj!ƒ yǴdž Ŧ5ʰǴƱƙƙ Ǵƙ!ƒ KǴƱǴTLj!ƒ YƒǍLjD ýŭP LJdž ŧ5ǴIƛ!ƒ ƨUǴLjŽ
.KǴŽǴdžn!ƒ

LJdžǍ ǴdžÞǶʰ ĭ D Ǵ5 ĭ Ǎʰƨƙ!ƒ DžǴULjǶ! ŧLjǍ‡dž!ƒ ƨUǴLjƶ!ƒ DžNjƒ ÞƠD ǴlƨÞdž!ƒ ǴǴ‡!ƒ ÞƶǶǍ
LJǍ‡Ƕ LJD ǴLjÞƨD ŧǶdžNjŪƒ IjRNj Ĭ ǶŽ ƒCǴLjʰ DžǴULj!ƒ ƒRnj! ŧǶdžǶŽ ŧlƒƨÞ ĭŪ ǴlǴlD ýPÞdž Ǎnj5 Džƛƙƙƙ

ýŭP LJdž Ü‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ ƨŢĞLjƵ ýdžơk LJŏdžĞưdž LJdž ШĞnjLjdž!ƒ ƒþNj NJŰdžơŏ ĞdžĂ 2008 ‡Lj!ƒ Řŏdžŭk ‡ŢĞP ÜŘŏdžŭkŰ! ƨƨĞƶdž!ƒ ýĞŢŏǫ ăþdž Ŏ5 ljƨĂþĂ LJƬĂ!ƒ ƒŘNj qŏƨĞk ‡5ƨƶdž .ŎFƒþkhƒ ‡ŏLjĞƛ!ƒ

DžƒþPk!Ghu ƒŘNjĂ ÜŎŰŏŰơk!ƒ ŎPŏƨĞk!ƒ JNnjLjdž!ƒ Ğnjŏ5 ĞLjƶhukƒ Ŏk!ƒ ‡!ƒƨþ!ƒ ýŭP LJdžĂ ШĞnjLjdž LJŏdžưk ăþdž ‡5ƨƶdž ƨþnjhu ŎFƒþkhƒ ‡ŏLjĞƛ!ƒ ‡Lj!ƒ ȳĞk‡ Ŏ5 ăĂkơdž!ƒ ýŏŰơk ‡lŏƨƲ ‡ŏưl!ƒ ŎNjĂ ÜqŏƨĞk!ƒ Džŭ!Úƒ ‡hĂƨƶ!ƒ ‡ ŭƛ!ƒ ĞNjþĞƶhƶhu ‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ Džŏl! ŎLjĞƛ!ƒ ýŏη!ƒ :ĞnjdžNjD ýƶ!Ă ‡!ƒ Ŏk!ƒ

- ‡Lj!Ű! ‡ŏLjþdž!ƒ ‡ŏhƨk!ƒ Ü‡ŏdžŭ!Úƒ ‡ŏhƨk!ƒ ‡ŏhƨƶ!ƒ ‡ƶŰ!ƒ Ŏ5 ŎhĞk‡ LJŏdžưk ăþdž Ğdž KƨĞƛDĂ ĞLjNjĞhƙLjƒ KƶƨK!ƒPŎdžŭ!Úƒ þƶhu!ƒ KƒR ‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ Džŏl! ŎFƒþkhƒ ‡ŏLjĞƛ!ƒ ƨþ!ƒĂ ‡ơhu!ƒ ȳŰƬkk Ŏk!ƒ KŬāĞ!k!ƒ LJdž ‡ŭdžơ ĞLjdžĞdžD
- ‡Lj!Ű! ‡ŏLjþdž!ƒ ‡ŏhƨk!ƒ Ü‡ŏdžŭ!Úƒ ‡ŏhƨk!ƒ Ü‡ŏhƨƶ!ƒ ‡ƶŰ!ƒ Ŏ5 ŎhĞk‡ LJŏdžưk ăþdž Ğdž ÞŎPŏƨĞk!ƒ þƶhu!ƒ KƒR ‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ Džŏl! ŎFƒþkhƒ ‡ŏLjĞƛ!ƒ

‡Lj!Ű! ƒ ĂŢLj!ƒ Ư Ğŏƨŏ5 ‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ ƨNjĞUdž) LJƒĂLjƶhu ‡ơhu!ƒ ƒŘNj ƨþnjŏĂ ‡ŏĂnj!ƒ ƨNjĞUdž! Ŏ!ƨþdž!ƒ ȳĞk‡!ƒ ƒŘNj LJŏdžưk ăþdž LJƶ ƨT‡ Ĭ!ǫ (ŎFƒþkhƒ ‡ŏLjĞƛ!ƒ .(Ŏ5ƒƨǯη!ƒĂ ŎPŏƨĞk!ƒ ĞĞdžkLjŎƒ Ü‡hĂƨƶ!ƒ ÜDžŭ!Úƒ) ‡ƛŭƛ!ƒ ĞNjþĞƶhƶhu ‡ŏLjƬĂ!ƒ

Iƨ‡Řdž!ƒ Ŏ5 ĞLj!ĂĞLjk ‡ơĂƨƲdž!ƒ ‡ŏ!Ğ‡TŰƒ LJƶ ‡hĞηŎƒĂ ƨþnj!ƒ ƒŘNj Ŝŏlơk ýηD LJdžĂ .(ŎIŏhƲkĂ ĭƨƲLj :LJŏhƙLjĞη

:LJŏŰŢ5 LJdžưkŏĂ : ĭƨƲLj!ƒ ȳLjĞη!ƒ

ÜĞnjƶƒĂLjD Ü‡ŏĂnj!ƒ ƨŏƨƶk NJ!ŭP ĞLjưƨƶ Ü‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ LJƒĂLjƶ ýdžơ :ýĂŪƒ ýŢ5!ƒ ĞnjkpŭƶĂ (qŏƨĞk!ƒĂ LJŏþ!ƒ ‡ƶŰ!ƒ) ‡ŏLjƬĂ!ƒ ‡ŏĂnj!ƒ KĞdžĂIdž Ĭ!ǫ ĞLjpƨƲk DžĂ ÜĞnj5FĞUĂ

ýĂŪƒ ýŢƷ!ƒ LJŏhu ƱhƱŏ ƭơhƱž ýŢƷ!ƒ ƒŘNj ƱPć ŎƷ Ư'ƱƶĻ! Ü‡ŏĻƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!Ćhu .‡ŏĻƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ ƱŏƱƶć ŎƷ DžŏŪƶć!ƒ ƱĂþ LJƒĂĻƶhu ŎĻĆƛ!ƒ ýŢƷ!ƒĂ

f ĂŢĻ!ƒ Ư'ĆŏƱ ɣĆć‡ ŎƷ KƒĆĆƷ‡!ƒ ŎƷ ƭhƱĆIž!ƒ LJƒĂĻƶhu :ŎĻĆƛ!ƒ ýŢƷ!ƒ

.Ćnj5ƒþNjD ÜĆnjćaTĻj ÜĆnjžĂnjƷž KƒĆĆƷ‡!Ćhu ƭhƱĆIž!ƒ :ýĂŪƒ ƭơhž!ƒ

ƭhƱĆIž!Ćhu ΣŏƱþć!ƒ KƒĂŏP ÜNJƷŢĂ Ü f ĂŢĻ!ƒ Ư'ĆŏƱ ɣĆć‡ :ŎĻĆƛ!ƒ ƭơhž!ƒ .ɣĆć‡!ƒ ŎƷ IþĂŋĂž!ƒ KĆŏĆTĻ!ƒ Ư'ƱƵ ÜNJŏƷ KƒĆĆƷ‡!Ćhu

ƭŢƒƱþhu ĆĻžp ƭŏơhu ÜYĂưĂž!ƒ ƒŘnj! ŎIŏhŏć!ƒ ɣĻĆŋ!ƒ NJŏƷ ĆĻ!ĂĆĻjć :ƭ!Ćƛ!ƒ ýŢƷ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ þĆƶhJhu ƭIŪƶć!ƒ ƱNjĆUž!ƒ DžNjD ĆnjĻž ĆĻjŋƱPćŢƒĂ ÜɣĆć‡!ƒ LJž f ĂŢĻ!ƒ Ư'ƶhu .qŏƱĆć!ƒ Ü‡ƶŪ!ƒ ÜLJŏþ!ƒ :ŎNjĂ ƭŏĻƱĂ!ƒ

LJD ƭŢĆP ƭŢƒƱþ!ƒ KĆŏĻIć ŎƷ Dž‡ơć!ƒ DžþƵ ĂNj KĆhuĂƶŢ LJž ĆĻnjŋƒĂ Ćž DžNjD ýƶ!Ă ΣƱþŏ Dž!Ă ƒþŏþŋ ĆhuĆć‡ þƶŏ ƭŏĻjþž!ƒ ƭŏhuƱć!ƒĂ ƭŏžŭŢŪƒ ƭŏhuƱć!ƒĂ ƭŏhuƱƶ!ƒ ƭƶŪ!ƒ ŎƷ ɣĆć‡!ƒ ƒŘNj ƭŏhuƱć!ƒ IƱƒƱĂ! þŏþŋ!ƒ ШĆnjĻžŪ! ƬhĆƱžĂ þƒĂž ƭ ŭƛ LJŏhu þơĂž ɣĆć‡ IjƱĆhćƵĆhu Üýhuþ LJž NJhu l'approche par KƒĆĆƷ‡!Ćhu ƭhƱĆIž!ƒ ƬŏƱƱ LJƵ ΣŏƱþć!ƒ ШĆnjĻž ĂNjĂ ƭŏĻƱĂ!ƒ .compétence

ýƒƱĆž NJĻĂ‡ ƭĻŏƶž ƭćhĆƛ ƭhŢĻhĂ ƠưƒĂ ý‡Thu ŎƷƱƶž Dž‡ Ī ŪƵ ýŢơćĻ Dž! ƒŘnj!Ă ĂNjĂ þþơž!ƒ Ƶþnj!ƒ Ī!ţ ýĂŢĂ!ƒ LJŏþNjĆŋ ĆĻ!ĂĆơ ĆĻĻD Ůţ ÜýĂþ!ƒ ƭžĆƵ ŎƷ ɣŏƱŋć!ƒ ƭ ŏþơ .Ƭŏ5Ăć!ƒ Ÿƒ LJžĂ LJŬƒ NJŏŪƶ ĂNjĆž Ī!ţ ýžƶ!ƒ ƒŘNj WƒƱPţ

الفصل الأول:

الهوية الوطنية

ƒNJƵƏƒUƲNj ÛƒNJƲƐNjdžć ÛhƱŤNjNJllƐ ƐŤƥƴŧ :üNjŬƐ ƚƊĞdŽllƐ

1- ƐŤƥƴŧ :hƱŤNjNJllƐ

-ć :hƱllƐ

ŧlŏlơ ĞnjLjĞhu Ğŏƽ ƖŽƵ5 ŧŏĂnj!ƒ ŧŏhƱƵƵ!ƒ ŧƷƵ!ƒ DžƞƵdž LJƵ ƵƥĞŤ!ƒ ƱŏƖĂ!ƒ DžƞƵdž ƵƵƵ .[1]ljƵŏƐ LJƵ ljƵŏdžk ŤR!ƒ ĆŎT!ƒ

ŧŏNjĞdž!ƒ ŎLjƵŏ :ĂNj ĆŎT!ƒ NJhu LJĂ‡ŏ Ğdždž Ü‡ŏkƒRĂ ŧŏƵĂƲĂdžhu yŇĞk ĞnjƵĂƲĂdž ŧŏĂnj!ƒ KĞhĂŰ ŎƵĂŭ!ƒĂ ŎƵĂ!ƒ Ŏ5 ĆĞdžkLjŬƒ ƒƥNj ƽlơkŏĂ ÜĆĞdžkLjŬƒĂ LJĞŏ‡!ƒĂ ƒ ŏPTk!ƒĂ ŧŏkŬƒĂ .[2]ŧƵĞdžƞ!ƒ Ăƒ ƥƽƵ! lĞŏơ!ƒĂ ƥĂƞĂdž!ƒ lƥƒƽƣ

LJĞƖLjŬƒ ljĞƽŤ ĞNjĞLjƵdžĂ "ĂŃj" ƽŏdžƲ!ƒ LJdž ƽkTdž OŽŬŤdž ĞnjLjĞhu ŧŏĂnj!ƒ ƵƵƵk ŧŏŤPT!ƒ Ğnjhu ƽŏdžkk Ŏk!ƒ ƒ ƑĞŤP!ƒĂ Dž!ĞƵdž!ƒ Ť!ƒ lƽĞTú! DžƥPkƖk ĞƲŏDĂ ÜNJklŏlơĂ .[3]ŧŏƥƽƵ!ƒ

.ĆŎT!ƒ ŧlŏlơ ŎLjƵŏ ŧƷ! ŧŏĂnj!ƒ DžĂnjƽdž LJD ŤD

-ƒ :ƒƚŭƲŤƐ

ƵŏƽĞƵk lƥƵ llĞLjNjĂ ŧŏƽĞlλ!ƒĂ ŧŏLjŬĂ!ƒĂ ŧŏdžĂl!ƒ LJŏhu ŧƽŽkPdž ƵŏƽĞƵk ŧŏĂnj!ƒ OŽŬŤdžhu :ĞnjdžNjD ŧŏĂnjŽ! lƥƥƲdž

ƽŏƷŏ LJƒ LJĞƖLjŬƒ LJĞ‡džƎhu LJĞ‡ ƒƥƒĂ " :ŧŏĂnj!ƒ ƵŏƽƵk Ŏ5 (Dž 2003) ŧŏƽλ!ƒ ƥ!ĞP ýĂlŏ NJkŏĂNj LJĞ5 ŧŏLjĞ‡dž Ăƒ ŧŏLjĞdžƽ ƵĂƽU! NJkŏƖLjƞ ĂD ŧƽŏƽƵk ŧƥĞŬhu ŤD (Ókƽ!Ĝhu) NJkŏĂNj LJdž ĂNj Ğdž LJŏhu ýdžĞ‡k!ƒ ƥƞLj ĞLjNjĂ ÜNJklŏlơ LJĞƖLjŬƒ ƽŏƐ ƒRƒ Ŭƒ ll!R ýhulk Ŭ NJkƥŏlƵ ŤD (DžƲ!Ĝhu)

---

[1]: ŬŏƖĂ!ƒ DžƞƵdž

[2]: ƥ. ƒ Ü‡ŏĂnjƞ!ƒĂ ŧŏLjŬĂ!ƒ ŧŏĂnj!ƒ : Ťƽƽƞ!ƒ ƵĞhƵ .66

[3]: ƥŏdžơdž :ƵŏLjơĂhD ƥŏƽơdž :ƵŏƖĂ!ƒ DžƞƵdž ,ŎLjĞƵdž!ƒ yƥĂdž :ƵŏLjơĂhD ƥŏƽơdž yŇŬƒ Ü‡ŏĂnj!ƒ ŤLjƵdž qŏƽĞkhu NJŏŇƵ yŇŬƒ ƽƽŤkhu 2016/11/3 mawdoo3.com

LJǴ ǫ LjŰƒ LJǴƷ LJǴǂ Ƶ ƵƵ Ĭ ū LjǴǂdž!ƒĂ LJǴdžƵ!ƒ Ƶ ǖkPƒ Ǵdžnjdž Rƒ ÜŐLjŏþ ĂNj Ǵdž LJŏhĂ Kơh ŐLjƱĂ ."Dž ǔ ǫ Ű ƒ þ Ţ ǀdž ĂNj Ơ!Ǵ Ţ !ƒ

ǴdžD ÜLJǴ ǫ Ljú! ƵƵz!ƒĂ łŏ ǫ Ljŋ!ƒ ŐNj łŏĂǂj!ǴƷ ÜLJǴƷǖkPdž łŏĂǂj!ƒĂ łŏĂǂj!ƒ Ơǖ Ţ dž LJƒ

ǀpŏǀz!ƒĂ łŏ ǫ Ljŋ!ƒ LJŰ Ư zh!ƒ Ǵdžnj ư zh LJǔdž łŏ Ǵdžnj5 ƒRNj yǵžĂ ÜLJŏþ!ƒĂ ǀpŏǀz!ƒ Őnj5 łŏĂǂj!ƒ

.LJƱĂ!Ǵh LJǴƱhkƵdž LJǴkǖPƒpkdž LJǴkdžǖǂ

łdžǴz!ƒ łŏ5Ǵǀƛƒ KǴdž ǫ !ƒ ĂD KǴ5 Ţ !ƒ YĂdžŋdžh łdžD Ĭ D łŏĂnj!ƒ LJǴdžzLj LJŏ þdžơƒ Ƶ Ƶzŏ

LJĂ5Ƶzŏ Džnjǖzŋk Ŏk!ƒĂ Ǵnjŏ!ƒ LJĂdžkLjŏ LJŏR!ƒ þƒƵ5Ū̄ƒ yǵdžŋ LJŏh ǁ ƵkTdž!ƒ Ĭ LjþŪ̄ƒ þơ!ƒ ýƛdžLj Ŏk!ƒ

.ăƵPŪ̄ƒ DždžŪ̄ƒ þƒƵ5D DžNjD LJdž DžNjƒĂ ǫ LJZ ǁ ǖk DžnjkǴ5 Ţ h LJĂƵŏdžkŏĂ

ljRNj ƱhƵk łŏZǴdžkŋŰƒ łǀǖơ!Ǵǂ łŏ5Ǵǀƛƒ YLjƒĂŋ!Ǵh łŏĂnj!ƒ DžĂnj5dž ƵŏPŪ̄ƒ ƒRNj ƱhƵ łŏơ

.Dž njk5Ǵǀƛ LJdž Ǵpǔ ƱLjƒ Dž njh łŢǴP łŏĂNj Dž nj! LJĂǂk5 DžnjLjŏh Ǵdžŏ5 þƒƵ5Ū̄ƒ KƒƵŏdž!ƒ

LJǴ ǫ LjŰƒ łŏĂNjĂ NJh ǫ Lj þpơkĂ ljƵŏƐ LJZ ljƵŏdžk Ŏk!ƒ þƵ5!ƒ łǀŏơ ŐNj DžĂdžz!ƒ Ő5 łŏĂnj!ƒ

ǴdžpLjZĂ ÜNJǂĂǖ ǫ NJŏŋĂk Ő5 NJLjŏzk Ŏk!ƒĂ ƒphD ǴnjLjZ ŐLjƷk ǫ ŏ Ű Ŏk!ƒ NJkǴ5 ŢĂ łŏ Ǵǀƛƒ NJkǀŏơ

.3ǀpƵ5kdž!ƒ Ǵnjk!Ǵ Ţ DĂ ǀƵŏdždž!ƒ Ǵnj Ţ ƒǴ Ţ PĂ łŏƵNjĂŋ!ƒ Ǵnjdž!Ǵzdž Ĭ D łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ ýǴǀŏ

ǴLjzdžkŋdž Džŏp þdžk ǫ k ǴnjLjdžĂ ƵǂkƵk ǴnjŏǖZĂ ÜýĂpǖ! Ƶ ŏƵzk łpǴƱh ŐNj łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ

łǀŏλĂ ŐNj łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ LJƒ Ĭ Ljzdžh [4]Ǵnj!Ǵdžǂ ƱơkĂ yþƒĂ!ƒ KǴŏþơk NJŋƒĂk ǴnjhĂ NJkǴŏǂĂǖ ǫ Ă

.KǴzdžkŋdž!ƒĂ þƒƵ5Ū̄ƒ łLjĂLjŏǂ Ĭ ǖZpŏǂdk!ƒĂ ýĂp!Ǵh Ƶ ŏƵzkǖ!

---

[1]: Ĭ ƵpLjǂ!ƒ LJŏ ǫ ơ łŏƱ! ÜłdžĂdžŪ̄ƒĂ łǀĂ5Ʊǖ! Ŏdžŏǖzk!ƒ ƵǂƵdž!ƒ ÜłƦTǴLjǖ! łŏLjƱĂ łŏĂNj CǴLjh Ăơlj .52 ƒ Ü1 Ư ÜKŏĂǂ!ƒ

[2]: ÜLJǴŏǂ!ƒ ƱƵhĂÜƵǴnjTŰ̄ƒĂ ƵTLj!ƒĂ łdžŋƵk!ƒĂ łZǴhƱǖ! łdžŪ̄ƒ ƵƒpÜKǴƱ!Ǵzdž!ƒĂ ƵFǴǀơ!ƒ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ :þdžơD LJǴdžzLj LJh .21 ƒ

[3]: Ĭ ƵpLjǂ!ƒ LJŏ ǫ ơ łŏƱ! ÜłdžĂdžŪ̄ƒĂ łǀĂ5Ʊǖ! Ŏdžŏǖzk!ƒ ƵǂƵdž!ƒ ÜłƦTǴLjǖ! łŏLjƱĂ łŏĂNj CǴLjh Ăơlj .52 ƒ Ü1 Ư ÜKŏĂǂ!ƒ

[4]: Ĭ ƵǴ Ĭ ǫ Ă dž :Ü2017-2016 ÜƱǫ Ăkdž!ƒ Džŏǖzk!ƒ LJdž łŏLjǴλ!ƒ łLj ǫ ǖ! DžǴFĂ!ƒ łǖ ǫ ǖ ǫ Üłŏþdž!ƒ łŏhƵk!ƒ yǴkǂ .24 ƒ

**2- هههههه

(ơĭþƒ‡llɛ ÛDžĭqllɛ Ûhƨ‡llɛ) hƴĭdžƲNjllɛ hƴĭNjNJllɛ I ƒDžNjƭsDž : Ĭ džƒkllɛ KƱGdžllɛ

ţ ŏz!Ǵ‡ ǴNjƨŏƨ LJƵ ŧŏƨTʰ ŧƵǴdžŋ ƨŏdžk Ŏk!ƒ ŧŏ Ţ Ă Ţ Ꝑ!ƒ ŧŏLjƱĂ!ƒ ŧŏĂnj!ƒ ýƛdžk

.[1]qŏƨǴk!ƒ Ü ŧƷǵ!ƒ ÜIþŏIƵ!ƒ Ü II ƨkTdž!ƒ

LJƒ Ŏ!ƒ ƒĂǵ Ţ ĂkĂ ŧŏdžĂI!ƒĂ ŧŏLjŏþ!ƒ CƒĂ ţ ŧŏĂnj!ƒ YĂưĂdž Ĭ!ƒ LJĂƛơǴh!ƒ ƭƨƱk þpĂ

ŧƷʰ Ţ ʰ KƷʰƱ Ţ ƒ Ŏk!ƒ ŧŏpŭꝐŪƒ Džŏl!ƒĂ ŧ5ǴIλ!ƒĂ ŧƷǵ!ƒĂ LJŏþ!ƒ ǴnjkǴŏƱ Ŏ5 LJdžưkk ŧŏĂnj!ƒ

.[2]IþŏƵʰ ŧLjdžƨD þLjdž ŧʰĂƨƵ!ƒĂ Džŭ ţ Úƒ

Ŏ5ƒƨƷŋ!ƒĂ ŎꝐŏƨǴk!ƒ CǴdžkLjŭƒĂ LJŏþ!ƒĂ ŧƷǵ!ƒ LJdž ǴIhǴ ţ IƨĂ‡ŖdžƵ!ƒ ƨ Ţ ǴLjƵ!ƒ ljŖNj ý‡Ă

Ǵnjŏ5 ÜǴnjŏǵƵ IƨŏꝐŪƒ ljŖNj ƨ‡kƨkĂ ÜŧŏLjƱĂ!ƒ ŧŏĂnj!ƒ DƵ‡ơk Ŏk!ƒ KǴdžĂIdžƵ!ƒ ŎNj f Ă Ţ Ꝑ!Ǵh

.LJǴnjk Ǵnjŏ5Ă ŧŏĂnj!ƒ ýdžk‡k

hƨ‡llɛ :ŰNjƈ

ƒNJƨĭþyŧ -1

þkƵŏ Ŭ ǴdžĂ ÜƱIţ!ƒ CǴƷǵ!ƒĂ ĂƷǵ!ƒ LJdž ŧƷ! ŧdžǵ‡ ÜƨĂULjdž LJhŭ ƴƨƵ!ƒ LJǴţ! Ŏ5 CǴŋ :hƨll -ƈ

NJh þdžkƵŏ DžǵƵ5 ƱIţD Ǵdž ý‡Ă…y5Lj ŭĂ IþƒǴ5 Ĭ ǵƵ NJLjdž ýŢơŏ ŭĂ ÜljƨŏƨĂ Džŭ‡ LJdž NJh

.[3]Ĭ Ʒǵdž

ýŋĂ ƨƵ ýǴp: " ƒĂ ŧƨƱƱƱ

1- الهوية الوطنية: هي مجموعة من الخصائص والمميزات التي تجعل من الفرد ينتمي إلى مجتمع معين، وتشمل اللغة والدين والعادات والتقاليد والتاريخ المشترك والأرض والعلم والنشيد الوطني.[1]

2- مقومات الهوية الوطنية:

تتكون الهوية الوطنية من مقومات أساسية تشكل ملامحها وتميزها عن الهويات الأخرى، ومن أهمها:

- اللغة: تعد اللغة العربية لغة الدين والثقافة والتواصل في الجزائر، وهي أداة للتعبير عن الفكر والمشاعر والتراث الثقافي، وتعكس تاريخ الشعب وتطوره عبر الزمن.[2]
- الدين: الإسلام هو الدين الرسمي للجزائر، ويشكل جزءا من هوية الشعب وثقافته وقيمه وأخلاقه، ويؤثر في سلوك الأفراد وعلاقاتهم وتصرفاتهم.

- ƧĂƶT!ƒĂ ŎƵĂ!ƒ LJǴǏLjŰƒ ǁŭkdžƒ ĂNjĂ ÜƱŏǏhu ɣhǏ! LJŏkŏŢǴP ŧŏĂnj!ƒĂ ŧʒǔ!ƒ LJƒ ŧʒǔ!ƒ ĂNj LJǴǏLjú! Ÿƒ NJdžǔƵ Ǵdž ýĂD LJǴ‡Ă ýIƶ!Ǵhu ƱhukƧdž ǴdžNjŭ‡Ă ƧPŪǴhuĂ KƒR!Ǵhu **ŧŧŧŢƥŸ ŧŧŧ ƒŧŧŧŧŧ bƒŧŧŧŧŧ

- LJdž ƚƙTdž Réligion ƚdžůǂ ýƶŋŏŘ!ƒde la grasserieŎǫƒƨŋŮ ǐþ ƴNjR þpĂ ƚƛĂĐĂ ƱƩƨ ƚŏƩƨƶ!ƒ Ŏ5 ŎLjƶƙkĂ ReligereŎLjŏƙŭůǂ!ƒ ýƶ5!ƒ.[1]

f - ƑƟŭƱƬ: LJƒƨI!ƒ Ŏ5 ĆĞŋ Ğdž ĂNj NJƙŏƶŋƨdžĂ ƚdžĞƶ!ƒ NJFþĞƩdžĂ ljþƶƒĂIƩ ŎdžŭǫŰƒ LJŏþ!ƒ LJĐ ƒƨŏơƙdž ĂĐ Ğ‡!Ğdž Ăƒ ƚ5ŏůǂP LJĞ‡ Ă! ǐƙơ DžůǫdžǐĐ ƴŏƱƙǫŏ ŮĂ Ü[2]ƚ5ŏƨT!ƒ ƚŏĂƩLj!ƒ ƚLjǫ!ƒĂ ΣĞLj!ƒ ƴŏdžŋ NJ! ƴƱơPŏ ƨĂƙǫþ Džƙþƨƒ LJƒĂ ÜDžĞƶ ŎƶŏƨTƙ ƨĞƱ Ğdžnj5 ÜƚLjǫ!ƒĂ LJƒƨI!ƒ ƶ!ĞPŏ ŮĂ ΣĞǫdž!ƒ LJ‡džŏ.[3]

- NJŏƩLj ƚLjǫĂ Ÿƒ ƴĞƙ‡ Ŏ5 ƚĆĞŋ Ŏƙ!ƒ DžĞ‡ơŮƒĂ ƏþĞƩdž!ƒ LJdž ƚůdžŋ ĂNj ŎdžŭǫŰƒ LJŏþ!Ğ5 ĞƶŏƨTƙĂ ƒþĞIƙƶƒ DždžŪƒ LJdž ƚdžƒ NJƩ LJŏþƙ

**2 - ƩƩƱƩƩƱƩƩƱ

- ŏŭž ǵdž łŏhƧkŭ! ŎnjŏŋĂk!ƒ LJĂĽjǵI!ƒ LJdž ýĂŪƒ Ɣǵh!ƒ - Ĭ!ĂŪƒ IþǵdŽ!ƒ Ŏ5 Ǵǵŋ þpĂ
łŏ5ǵIƛ!ƒĂ łŏpŭŤŪƒĂ łŏơĂƧ!ƒ NjdžŏpĂ DžŭŋŰƒ Əþǵhudžŋ yŋTkdž ýŏŋ LJŏĂ‡k o
.[1]łŏƧǵươ!ƒĂ

ƚŭŤŬƒ ΣǵŋD Ĭŭ̇Ƶ DžFǵp þƵǵŢ ýŏŋ łƒTĽjk ŎdžŭŋŰƒ LJŏþ!ƒ Əþǵhudž LJdž LJƒ o
.łƧǵIƛ!ƒĂ IƧǵươ!ƒĂ

ơĭþƒłIIε :ƒkIIƒk

ýdžƒĂƶ!ƒ ƧƧhŏ Ănj5Ü KƒŘ!ƒ ý‡Tk ýơƒƧdž! ł‡Ƨþdž!ƒ łŏƵƒĂ!ƒ ƔĂƶT!ƒ IƒƧdž qŏƧǵk!ƒ þƶŏ
.LJƱĂ!ƒ ǴǵLjŋƒ ǴĂTLj Ŏ5 KdžNjǵŋ Ŏk!ƒ

Ǵk5!ƒ Ŏ!ƒ Ĭ ŏdžĂLj!ƒ þnjƶ!ƒ LJdž þkdžŏ Ĭ Ř!ƒ Ĭ ƧƒƧŋ!ƒ yǵžkŋdžŭ! ŎPŏƧǵk!ƒ ƚdžƶ!ƒ LJƒ -
łŏþǵdžơ!ƒ ǵNjþƶhŋ LJdžĂ łŏdžkŋƧ!ƒ ł!Ăþ!ƒ ŎNjĂ Ĭ!ĂŪƒ łŏLjƱĂ!ƒ ł!Ăþ!ƒ ƧĂnjUĂ ÜŎdžŭŋŰƒ
łŏƒþhŋĂ LJŏŏLjǵdžƛƶ!ƒ IþǵŏþƧ Kơk ƒþNjĂ Iþŏþŋ þĂnjƶ Ŏ5 ƧƒƧŋ!ƒ ýĂPþ II!Ř‡Ă Ülŏ̇LjǵŏƧ!ƒĂ
łŏƧƒƧŋ!ƒ ł!Ăþ!ƒ Σŏŋ̇ĂkĂ łŏŋ̇LjƧ5!ƒ łŏƧǵdžƶkŋŰƒ łhIơ!ƒ Ŏ5 ŎLjƱĂ!ƒ ŎƵĂ!ƒ ƧĂnjU
KǵdžĂIdž Ĭŭ̇Ƶ UǵƧơ!ƒ ýŭŤ LJdž ƧƒƧŋ!ƒ ƧƧơkĂ ÜƧþǵI!ƒ þhƶ ƧŏdžŪƒ þnjƶ Ŏ5 łλŏþơ!ƒ
.[2]Ćƒþnj̇T!ƒ Ǵǵdžŋhŋ Khŭk‡ Iþŏþŋ łŏĂnj! KŤƧƒ łŏƧŏƧơk ƔƧơ ƯĂŤĂ łŏĂnj!ƒ
Ƨ̇Ţƶ!ƒ LJdž łŏƒþhŋ Ĭ̇Ljƶdžhŋ Ülŏdžŏþl!ƒ ƧĂ̇Ţƶ!ƒ ŘLjdž NJhŋ yǵkdžkkĂ qŏƧǵkhŋ ƧŤƧk ƧƒƧŋ!ƒ LJq -
.łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ ýŏ‡Tk KǵdžĂIdž DžNjƒ LJdž qŏƧǵk!ƒ þƶŏĂ Ü łŏþơ!ƒ Ƨ̇Ţƶ!ƒ Ĭ!q Ĭ ŏdžĂLj!ƒ
þŏŋdž!ƒ ƧƒƧŋ!ƒ Ŏưǵdž LJŏhŋ ƱhŋƧk Ŏk!ƒ łƱhƒƧ!ƒ ŎNj łŏhŋƧƶ!ƒ łƶŭ̇!ƒ LJD Σŏþǵhŋ LJhƒ þ‡D þpĂ -
ÜƯƶhŋ!ƒ ǵdžnjưƶhŋ! LJŭdž‡dž LJƒƧ̇ŢLjƶ qŏƧǵk!ƒĂ łŏhŋƧƶ!ƒ łƶŭ̇!ǵ5 Ü3ǵnjŭhŋIkŋdžĂ ǵNjƧưǵơĂ

---

[1]: ƒ Ü2008 ¡4 Y ÜKǵƷŭhŋĂ KǵLjŭƶƒĂ ƧŏŤǵLjdž ÜĆƒƧƒĂ KƒƧƧIdž ÜDžŏŋƒƧdžĂ LJŏLjƒĂþ Ülŏ!Ăþ KǵþǵƷkƒ Ülŏdžŋ̇Ƨ!ƒ IþŏƧŋ!ƒ
08

[2]: DžĂŭƶ!ƒ łŭ̇ŋdž ÜŘŏdžŭk!ƒ Kǵhŋŋkdž ýŭŤ LJdž łŏƧƒƧŋ!ƒ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ ý‡TkĂ łŏŤŤT!ƒ KǵdžĂIdž ÜƧŤǵLj IƧhŋþĂhŋ .D
.131 ƒ Ülŭ̇pƧĂ ÜƱǵhŋƧdž Ĭ ŏþŤǵp łƶdžǵŋ Ülŏƶǵdžkŋŭ̇ƒĂ łŏdžŭŋŋŋŰƒ

[3]: ÜNŋŋƷLj yŋŋƧdž!ƒ .130 ƒ

NJhuĂ łŏLjƊĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ ĂdžLjƒkĂ ƨĂƊkkĂ ý‡Tkk NJhu LJƊĂ ý‡! ýhuIkǀdž!ƒ ΣǴǀD ĂNj qŏƨǴk!ƒĂ .DžpnjkĂ ýĂƨk

- łǴǀƨ ýλdžkk :ýĂŪƒ ƴǴhu!ƒ Ü(2) IpǴdž!ƒ Ŏ5 łŏhuƨkŭ! ŎnjŏŋĂk!ƒ LJĂLjǴI!ƒ Ŏ5 ƨ‡R ƥpĂ DžŏIhu Ƽŭzk!ƒ I ƥŏƥT Ipŏ‡D łŏLjƊĂ Dž!Ǵzdžhu IpĂƨdž LJƊƒĂdž LJŏĂ‡k Ŏ5 łŏƨƒƒƨŋ!ƒ łǀƨƥdž!ƒ Ĭŭz OkƽkdžĂ NJŏ5 ƨŏλdk!ƒĂ NJzdž Ƨŏ‡k!ƒĂ NJ!Ăơ LJdž Dž!Ǵz!ƒ Dznj5 ĬŭZ ƨpǴp ĭƨƒƒƨŋ!ƒ ƴzT!ƒ łŏdž!Ǵz!ƒ IƨǴươ!ƒ.[1]

- ýŭP LJdž łdžNjǴǀdž!ƒĂ IpZǴŢ!ƒ ýǴŏŋŪƒ ăƥ! łŭŏhuLj!ƒ GnjƒpǴhudžĂ 1954 IƨĂλ Džŏp qŏǀƨk łŏƨƒƒƨŋ!ƒ łdžŬƒ IƨĂŢ ƥŏŭPk Ŏ5 ŎLjƊĂ!ƒ qŏƨǴk!ƒ.

- • ƨĂƥĂ ŎPŏƨǴk!ƒ CǴdžkLjŬƒ ăƥdž ƥǀŋk łŏhuƨk!ƒ IƨƒƨĂ GnjkzưĂ Ŏk!ƒ KǴ5Ţ!ƒ IjRNj ý‡ ¡1954 ƨhudž5ĂLj IƨĂλ ƏpǴhudž ýŭP LJdž ƒpNjĂ łŏƨƒƒƨŋ!ƒ łŏĂnj!ƒ łŏĂIk Ŏ5 łŏhuƨk!ƒ .NJLjƊĂ! NJhuơĂ IjƨǴPk5ƒĂ ƴzT!ƒ ƨƒƨkƨƒ ƒR‡Ă

Gnjhu KnjŋƒĂ łŏƨƒƒƨŋ!ƒ łŭĂƥ!ƒ ƨŏŢdž ƨŏƨIk Ŏ5 łŭŢǴ5 ýĂơk łƊILj ƥzŏ ƨhudž5ĂLj ýĂd5 ƒRnjhuĂ Ülŏhuƨz!ƒĂ Džŭǀƒ ŎNjĂ łŏĂnj!ƒ KǴLjĂ‡džĂ Gnjdžŏƥ Gnjk5GIλ ĬŭZ ƨǴdžzkǀƒ CƒƥkƨƒƒĂ łŏhuƨz!ƒĂ LJdž ý‡ NJkǴŏƊ Ŏ5 ýdžTŏ ŎǀǴǀD ƨŢLjƨ ĂNj qŏƨǴk!Ǵ5 .Džŭǀƒ

[1]: łŏdžƨƨ!ƒ Ipŏƨŋ!ƒ: Y 4¡ 2008Ü f 08.

:ƕǐǐǔƱƝǰǰǿ ƕǐƝǰƝƱǰǰǿ ƦǐƦƴƭ Ǐǯ !ǐǂƴƭǰǿ ƥƝǰǫ :ƚǰǰƒƚǰǰǿ ƚƱǴƓǰǰǿ

ýĂƥ!ƒ Ǐ ǰƕƚ ǐ ƥ!ƒ Ǒǫ ǴǫǪƒ ƨǂƨǰ!ƒ ƨƕƚƨǰ5 ǪǰǰǴǫǰǪƒ ƚĂǰơ ǰǰǰ ƚơ ǰǰǰƒ ǰǰǰǪǰǰƚ!ƒ ƥƨǰ ƴǪǰƚ ǐ ƥ!ƒ ǴƝƥǪƕǰǫǰ ƝƱ!ǪƱƥ ǰǰǰ ƚǰơƚĂ ǪƚơƚĂ ǪƚǰǫǴǫ!ƒĂ ƚǰ5ǴǰƛƒĂ ƚǰƨǴǰƚǰǫƱƒ ǴƝƥƚǴƨĂƨǰǰƨ ǴƝƥǪǰǪƨ .ƝƱǰ!ƒ

ǰǰǰ‡!Ă ǰǰǰǪǰƚ!ƒ ýǪƥ ǰǰǰ Ǫƒ ƚǰǰǪƥ!ƒĂ ƚǰ5ƨƨǰ!ƒ ǰǰǰǪ!ƒĂ ƚǰǰƱĂ!ƒ ƚǰ5Ǵǰƛƒ ƚǰĂƝƝ!ƒ ýǰǰƚ‡ƚ ǪĂ ăĂƚǫǰ!Ǵƕ Ăƥƕǰ Ǫ ǰƨƨǰƛǰƚ ǰǰǰ ƨǰƨ ƚǰǰƱĂ!ƒ ƚǰĂƝƝ!ƒ ƨǰƨƚ Ǒ5 ǰǰǰǪǰƚ!ƒ ƚǰǰǰƝƝƨ ǰǰǰ ǰǰƨ!Ǵƕ .ƝƱǰ!ƒ ýĂ Ţ Ă!ƒ ƥƥĂƚǰǰ!ƒ

Ǒ5 ǰǰǰǪǰƚ!ƒ ƨƒƥƝƝƨ ǰǰƝƝǫ ăƥǰǰ ǰƨ Ǐ!ƒ :ĂƝƝĂ ǰǰ!ƛǰǰ!ƒĂ ƨǰƕ‡!ƒ ǴǰƝ!ƒƛǫ ƨƨƱǰ ǰǰǰ Ǒƨƕǰǰ Ă - Ǒƨƕǰǰ Ă ǴƚǰƱƒ Ă ǰǰ!ƒĂ ǴǴǰǰǰǰǰǪƱƕ Σ ǴǫơƱƒ ƚǰǰƨƨǰĂ Ǵƚǰ5Ǵǰƛƒ ƚǰĂƝƝ!ƒ ǰǰƨƨƥĂ ƚǰǰƱĂ!ƒ ƚǰĂƝƝ!ƒ ƨǰƨƨǰ Ǒ5 ƚǰǰơƚǰǰ!ƒ ƚ!Ăƥǰ! ƚǰǰƨƨ! ǴƚǰơƚĂ ǴƚǰƕƱƨ ƥƨǰ ƚǰǰǰǪǰƚ!ƒ Ǵƨƨǰƨƚ!ƒ ǰǰ Ƚ5ƨƨǰ ǴǴǰǰĂƚǰ!ƒ ǰǰǰ ƚǰǰǰǪǰƚ!ƒ ǴǴǫǰǫƱƒ ƚǰǰƨƨ! ƚǰǰƨƨ!ƒ ƨƒƥƝƝƱƒ ƚǰƨ ǰǰ Ɣƚǰ ǰǰ ƚǰơƚ ƥƨƱƨƚǰǰƚ!ƒ ǰǰ!ƚ! ǴƨƝǰƨĂǰǫƥ ǰǰ!ƚ‡Ă ǴƨƝǰƨƱƨǰ ƚơƚ5ǰǰĂ ƚǰƨƚĂǰǰĂ ƚǰƨƚǰǫƱƒ ƚơƚƚ ǰǰĂ‡ǰ Ǐ!ƒ ǐ ƥƨǰ ƚ ǰơƕ ƴƨǰǰƚǰǰƨ! ƚǰǫǴǫƱƒ ƥǰǫƨǰ! Ǒƚǰơ!ƒ ýǴƚǰƨ!ƒ ǰƝƝ ƚǫƨƥƨ!ƒ ǰǰ ƚǰơƚƨƱƨǰǰƚ!ƒ ƚǰǴǫǴƱƒ ƚǰǴƚǰƱƒ ƚơƚơ!ƒ ƚǰƨƱơ!ƒ ǰǰĂơǰ .ƚǰƱƒĂƨǰ!ƒ ǰǰǰƥĂ ƚǰƥǰĂƱƒ ǰǰǰ!ƒ

ƥǰ‡ƨǰ!ƒ ýǪƥ ǰǰǰ ƚƚǰơ!ƒ ƚƚƚơƚ!ƒ ǰǰƨƨƨ

:!ĭ‡yłllεNj hŭĭdźUʼNjllε hŭĭNjNJllε DžĭĞ

ý‡Tkk Ğnjŏ55 łŏLjƱĂ!ƒ łŏ Ţ ʼPTŭ! łzLj Ţ dž łŏdžŏŭźzk łFŏhu ĞnjLjƒ Σ Ğ ǫ D Ĭ ŭźZ łǫƧpdž!ƒ þźk Ŏ5 ƧĂþ NJ! łŏdžŏŭźzk!ƒ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ Ƨ Ţ ĞLjZ LJdž Ƨ Ţ LjZ ý‡5 Ü Ĭ !ĂŪƒ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ łŭdžĞ‡kdž łǫĞdžkdž LJĂ‡k LJD Ƨ Ţ ĞLjz!ƒ ljþNj Ĭ ŭźZ Ɣ ŋŏĂ Üý5Ʊ!ƒ łŏĂNjĂ łŏ Ţ ʼPT ýŏ‡Tk yŋkk LJD Ŏʒ hLjŏĂ ĞnjlŏhuƱkĂ KĞǫĞŏǫ!ƒ Ŏ5 łŭλdždž łŏdžŏŭźzk!ƒ łdž‡ơ!ƒ LJƒ Ü Uʼzhu yŋdž Ğnjuʼzhu .ĞnjlŏƧƱĂ ĞNjƧĞǫdž

Ćƨŋ Ănj5 ĞnjkŹĞLj Ţ Ă Ğnjŭŏ‡Tk Ŏ5 DźNjŪƒ Ƨ Ţ Ljz!ƒ NJLj‡! łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ ĂNj Σ ŏ! Dźŏŭźzk!ƒ .[1]ƒƧŏλ‡ ƒ lLjk ĞnjLj‡! Dźŏŭźzk!ƒ Ɣ Ğŏ Ɛ Ŏ5 LJĂdžk Ŭ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒĂ NJkƒR Rơ Ŏ5 ĞnjLjdž

ÝƒŢĭNjƨ !ε εRĭRył :hŭĭdźUʼNjllε hŭĭNjNJllεNj hŭĭDźĭ‡yłllε ƛljƒdźDźllε

Ü łnjŋ LJdž NJLjƱĂĂ þƧ5!ƒ LJŏhu łŏƧĞŏkʼPŬƒ Ƨŏ Ɛ łǫ‡ƧkTdž!ƒ łǫ5Ğlƛǫƒ łŏdžŏŭźzk!ƒ JNjĞLjdž!ƒ þźk ĭ R!ƒ Dźŭ ŹŬƒ Σ ǫ‡Z Ĭ ŭźZ Ɣ ź T!ƒ þƧ5ƒ yŋdźŋ LJŏhu łǫ‡ƧkTdž! łǫ5Ğlƛǫƒ Ŏnj5 łŏLjĞƛ łnjŋ LJdźĂ þŏþŋkĂ ƨŏƨźk! Ğŏ5Ğ‡ ŰĞnjLjdž!ƒ ƒRNj LJĂ‡ŏ LJƒ ĭ ƧĂƧuʼ!ƒ LJdž Oʼhu Ţ ŏ ll!R! ÜNJkƒþhu þƧ5!ƒ ljþþơŏ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!Ğhu ƨƒƨkŹƒ ll ĞLjNj LJĂ‡ŏ Ŭ Ğdźŏ5 łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnjŭ! Σ Ğ ǫ D ýPþdž‡ ŎLjƱĂ!ƒ ĆŬĂ!ƒ Ğ5þƒƧdž ljƧĞhukŹĞhu ŎLjƱĂ!ƒ ŎŹĂ!ƒ yŋdž KŭdźĞźk Ŏk!ƒ łŏƧFƒƨŋ!ƒ ĞLjŋNjĞLjdž Ŏ5 NJUơŭLj Ğdž ĂNjĂ ƒƧ Ţ Ğp NJŭơƒƧdž yŋdźŋ ĭ ƧFƒƨŋ!ƒ Ŏdźŏŭźzk!ƒ ŰĞnjLjdž! Ŏ5Ƨźdž!ƒ ăĂkơdž!ƒ Ŏlhŋ5 Ü łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnjŭ! .Ʊl5 ŎLjƱĂ!ƒ ŎŹĂ!ƒ þĂþơ þLjZ

ÜDźŏŭźzkŭ! łŏĂhuƧk!ƒ Ƨ ƒþNjŪƒ łŏlơk Ğnj!ŭP LJdž LJ‡dźŏ Ŏk!ƒ DźNjŪƒ Dźŏŭźzk!ƒ lƒþD ĂNj ŰĞnjLjdž!ƒĂ - ƧĂźT!ƒ ƒ ŏŭlk Ŏ5 ĞNjƧĂþ Ɣ źŭk ĞLjNj Ŏ5ƒƧʒŋ!ƒ Ĭ Ljźdž!Ğhu łŏLjƱĂ!ƒ łŏdźŏŭźzk!ƒ KĞǫĞŏǫ!ƒ LJD Ğdž‡ .[2]łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!Ğhu

---

[1]: ýŏŹĞdźǫ ýdźŬƒ ĞŏLjþ :ƒƧŏĂþ łŏLjƱĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ Ƨŏŏʒk Ŏ5 Dźŏŭźzk!ƒ .107 ƒ

[2]: ŬNJǫ5Lj yŋƧdž!ƒ .108 ƒ

- ƭƽƬ ƭƽǴIƛ!ƒ LJǂ!Ă ƭŏdžŏŭƶk!ƒ ƝNNjǴLjdž!ƒ LJŏĂǂk Ŏƽ LJǴŏǁǴǁƒ LJƒƨƬLjƶ DžŭƶŬƒĂ ƭƽǴIƛ!ƒ LJƒ
Ŭŭƶ ƴƞŏƽ ƒƦnj! ÜNJkƒƦ! NJkƒƦ ƥƨƽ!ƒ ƥƥơŏ ŭƦ!ƒ DžŭƶŬƒ Σǂƶ Ŭŭƶ ƥƒƨƽŬƒ LJŏhu ƭǂƨkƬdž
ƺƒƥD IjƨĂƥhu ƥƶ ŭƦ!ƒ ƨŏPŬƒ ƒƦNjĂ Ǵnjhu ƨƒƨkƶŬƒĂ ƭŏĂnj!ƒ ƥƥƞkĂ ƨƨƶk LJD ƭŏdžŏŭƶk!ƒ ƝNNjǴLjdž!ƒ
.ƺƬǴP ƭŏdžŏŭƶk!ƒĂ ƺdžǴƶ ƭŏĂhuƨk!ƒ ƨƒƥNjŬƒ ƽŏIơk Ŏƽ ƭƽƥǴNjĂ ƭdžǴNj

ƭŏLjƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ ƽŏIơk! Džŏŭƶk!ƒ NJƞƒĂk Ŏk!ƒ KǴŏƥơk!ƒ

Ŭƙ ƭŏLjƱĂ ƭdžŏp ŎIhŏ Ŭ ŭƦ!ƒ DžǴǁILjŬƒ ĂNj ƒƥŏƥơk ŭƨFƒƨƞ!ƒ Džŏŭƶk!ƒ NJƞƒĂŏ ƥơk ƨhǂD LJƒ
Ư ƨkƽdž!ƒ LJD LJdž Dž̧ƨ!ƒ Ŭŭƶ ƭǂƨƶdž!ƒ ƭơǴǁ Džŏŭƶk!ƒ Oƭŏ IƥơĂ!ƒ ƴǴŏ̧ Ŏƽƽ Ü Ǵnj!ǴLjĂ
.[1]ƭŏhuƨơ!ƒ KǴƽŭkŬƒ LJƶ ƨƱLj!ƒ Ư ƷƱ ƭŏLjƱĂ!ƒ ƭŏĂnjŭ! IjƨǴŏơLjƒĂ ǴŏǁǴŏǁ Ijƥŏƥơk

Ŏƽ Oưƒ ƨĂƬp LJdž ŎLjǴƶk ǴNjƨĂƥhu Ŏk!ƒĂ Ü̧ƷŭƱ!ƒ Ă Džŏŭƶk!ƒ ƭŏLjƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ ƨNjĂƞ LJƙ -
.LJǴŏơŬƒ LJdž ƨŏƛǂ Ŏƽ KǴŏhuŭǁ LJdž ýǂTkkĂ ýƛdžkk Ŏk!ƒ ƭŏLjƱĂŭ!Ă ƭdžŭ!Ă ƭƷŭ! ýƛdžkƞdž!ƒ IƨULj
ƨŏƨƶk! ŭPƥdž Džŏŭƶk!ƒ ƨǴhukƶƒĂ ƭŏLjƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ ƴǴǁơ ŭŭƶ ƭŏLjŏƥ!ƒ ƭŏĂnjŭ! ƭdžŏp ǴƱƱƶƙ -
.ƭŏLjŏƥ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ

ƭơŭƬdž LJǴŏǁLjĂ ƭLjnjdž!ƒĂ ƭƽŏUĂ!ƒ ƨŏŏǴƶdž Ǵnjŏƽ Dž̧ơkk ƭŏdžŭƶk!ƒ ƭdžĂULjdž!ƒ KhơƬD -
ƒƦNjĂ Ŏdžŏŭƶk!ƒ ƨǴǁdž!ƒ Ŏƽ ƭIƛ!ƒ LJƒƥIƽ Ŭ!ƙ ăƥD Ǵdž ƭŏhuŭǁ ƒƨǴƛƒ Džnjŏƽ Kǂƨk Ŏk!ƒ LJŏdžŭƶkdž!ƒ
.DžnjLjƱĂhuĂ Džnjkǁƒƨƥhu Ʀŏdžŭŭƶk!ƒĂ ƴŭƱ!ƒ ƭpŭƶ ŭŭƶ ƨhǂŬƒ IjƨƛD LJĂǂŏǁ

[2]KǴŏƬĂk!ƒ

DžNjD ƥơD IjƨǴhukƶǴhu ĂNjĂ ÜDžŏŭƶk!ƒ ýǴƞdž Ŏƽ ƨŏƱP ƴưĂhu ƨdžk Ŏk!ƒ ƭŏLjƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ LJƒ -
ƭŏƽǴIƛ!ƒ NJkǴƶhukkdž ýǂhu ƴŏƨI!ƒ ýhuIkǁdž!ƒ Ŏƽ ƨdžŏ ƥƥ ŭƦ!ƒĂ ÜƱƨadž!ƒ ƒƦnj! KǴǁǴǂƶLjŬƒ
.ƭŏǁǴŏǁ!ƒĂ ƭŏƶǴdžkƞŬƒĂ

---

[1]: ýŏƶǴdžǁƙ ýdžŬƒ ǴŏLjƥ :ƭŏĂnj!ƒ ƨŏƨƶk Ŏƽ Džŏŭƶk!ƒ ƨĂƥ :ƭŏLjƱĂ!ƒ Ü .109 ƒ

[2]: ÜNJǁƙLj yƞƨdž!ƒ .110 ƒ

- Ĭ!ǫ ǴdžnjƶƽƥĂ LJŏƨoƣǴljǩdž!ƒ LJŏǐƬƽ!ƒ Ĭǐƶ LJŏdžƑǴI!ƒ ƆǴƶƥǩ]ƒ ƚƒĂƱƤ ƥǴƤǩƒ ƒƨĂƽ Ɣŋŏ

.ƔƶƬ!ƒ ƒƦNj IƥǴŏƥ LJƶ ƭƶŋƨ ƨŏƹ Ĭ!ǫ ǴdžnjƑǴƬƥǫ ĂƊ ƭŏljƱĂ!ƒ ƨŏƹ Ǵdžnjǩ]Ǵŏ] LJƶ ŎǐƤǩ!ƒ

- .Ŏ5ǴIƛ!ƒĂ Ŏdžŏǐƶǩ!ƒ ĭƨƑƒƨŋ!ƒ ǴljƶƥƒĂ IƆƒƨƥ IƥǴƶǫ Ĭ!ǫ ƔǴǩ‡!ƒĂ LJŏƨ‡ƽdž!ƒ IĂƶƥ

- Ŏ5 Ŏljƥdž!ƒ ƴdžǩŋdž!ƒ ƚǴ]]đdž ýƱƥ LJdž ŎŋnjLjdžŭ!ƒ Džŏǐƶǩ!ƒ DžƶƥĂ ƨŏƨƶǩ Ŏ5 ƨƒƨdžǩ]Ŭƒ

.ŎdžĂ‡ơ!ƒ Džŏǐƶǩ!ƒ ƚƒƨƹƛ ƥ]! ƭ!ĂǴơdž

- LJŏŏĂƱƨǩ!ƒ LJŏƛơǴƱ!ƒ ýƱƥ LJdž ƱI5 Σŏ! Džŏǐƶǩ!ƒ ýǴŋdž Ŏ5 ĭĂƱƨǩ!ƒ ŎƛơƱ!ƒ ýdžƶ!ƒ ƨĂƥ ƨŏƨƶǩ

.ƭdžǴƶ ƔǴǩ‡!ƒĂ LJŏ5Iƛdž!ƒ ýƱƥ LJdž LJ‡!

- Ŏ5 ƭŏƨƒƨŋ!ƒ ǴnjǩƽǴIƛĂ ƭƽƨƨdžǐ! ŎǫŏƑƨ!ƒ IIƨơdž!ƒ ǴNjƨǴƱǩƶǴƱ DžŭƶŎƒ ýƑǴǫĂ DžƒƥƤǩǫƒ

.[1]ƔǫƒĂ ƽǴƱlj ĭǐƶ ƭŏljƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ DžĂnjƽdž ƨŏĂƱǩĂ ƨŏƨƶǩĂ ƭǫǴdžơ Ŏ5 Džŏǐƶǩ!ƒ ƨĂƥ ƨŏƨƶǩ

[1]: ýŏƶǴdžǫ ýdžŎƒ ǴŏljƥƒĂ :ƭŏljƱĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ ƨŏƨƶǩ Ŏ5 Džŏǐƶǩ!ƒ ƨĂƥ: .110 ƒ

الفصل الثاني:

المقاربة بالكفاءات في كتاب رياض النصوص.

ƒNJȝεɑljɕ ÛƒNJŧĐ ţdž ÛƒNJDŽNjNJƨDŽ lεbƒƨllƒǵ hǵþƒŧsDŽllε :üNjŬε KΘǵDŽllε

:ƒNJŧƒ ţdžNj lεbƒƨllƒǵ hǵþƒŧsDŽllε !NjNJƨDŽ -1

:ɣbƒƨllε !NjNJƨDŽ -1-1

Ľ ůZ ƨpǵl!ƒ ľĂl!ƒĂ ýλǵdždž!ƒ đ5‡!ƒ ĂNj :lCǵ5‡!ƒ OůŬŤdž ŬŏţĂ!ƒ Dźŋƨdž Ŏ5 Cǵŋ :hƨll -ɕ
.[1]Cǵ5ǵĂ Cǵ5ǵD NJƨdžŋ Üýdžƨ!ƒ Ƨŏ8Ťk

".ΘǵŧLj!ƒ Ŏ5 lCǵ5‡!ƒ NJLjdžĂ ľĂǵţdž!ƒĂ ƨŏULj!ƒ ĂNj :đ5‡!ƒ" :8ĂULjdž LJhƒ

NJh Ŏ!ǵdž ľD ÜĢǵ5ǵ ŬĂ ýhp NJh Ŏ!ǵdž :ýĂlLj Üljƒƨǵŋ ÜƒCǵ5‡Ă ŧƒ5ǵ‡dž CŎŤ!ƒ Ľ ůZ ljƨ5ǵ‡ :đŠǵ
.NJƒ5ǵ‡ƒ LJƒ Ľ ůZ ŧpǵŬ

8ŏULj NJ! Σŏ! Dźů ţ!ƒ NJŏůZ ýŏ8hŋ ľD Ü"Ģǵŧǵŧ NJ! Σŏ! Σpl!ƒ ΘĂ8Ă" :KhǵĂ LJh LJǵţơ ýĂpĂ
.[2]ýŏλdž Ăƒ

ŧjŧ DžŠľ ŧŧNj (3) ŧjŧNjľ ŧŧNj ŧjŧľ ŧŧ (2) ŧpŽŤllε ŧjŧllε (1) ŧjΘǵ ŧjŧllε Njŧjŧŧ ŧŠŧ » :Ľ!ǵzk Ÿƒ ýĂlŏ
.4¡ 3¡ 2¡ 1 KǵŏŬƒ Ü f ůPŬƒ l8Ăţ « (4) ŧjΘǵ εNjŽŠ

lCǵ5‡!ƒ 8pŤdž!ƒĂ ýŧŧĂ ýŧŧŠ LJ8Ă Ľ ůZ đŠǵ!ƒĂ ÜđŠǵ!ƒ ll!Ŗ‡ Ü8ŏULj!ƒ ĂNj đ5‡!ƒ :lCǵ5‡!ƒ
CŎ5‡!ƒĂ ÜNJ! 8ŏULj Ŭ ľD lj8pŤdž ýŤŪƒ Ŏ5 ĂNjĂ 8ţ‡!Ghu NJ! lCǵ5‡ Ŭ ýǵlŏĂ pdž!ƒĂ Oǵk5!Ghu
.[3]Ǵnjhuţ LjĂ ǵnjLjŏp Ŏ5 lD8džů! ǵŏĂǵţdž ŰĂ8!ƒ LJĂ‡ŏ LJD ĂNj ΘǵŧLj!ƒ Ŏ5 lCǵ5‡!ƒĂ ľĂǵţdž!ƒĂ ƨŏULj!ƒ

ŧŏůdžƨ!ƒ CǵLjλƒ DźŏůţŧŧŤhu ýdžZ 8ǵŋLjƒ Ľ ůZ l8pl!ƒ Ŏ5 lCǵ5‡!ƒ ýλdžkk **:ƒΘŰŬŤε -f**
LJdž Ŭphu DźůƨZdž!ƒ Ľ ůZ ŧŏLjƨdž!ƒ l8ƒ8Ă!ƒ Kƨ‡8 lpŏpŋ!ƒ KǵơŭŤŬƒ Ŏ5 ll!Ŗ ÜDźůƨZkdźů! ŧŏdźŏůƨk!ƒ

---

[1]: Ü4 ƨŤdž 2004 ƒ Ü4 ƨ ÜŧŏlĂp!ƒ ŧĂ8Ť!ƒ ŧhk‡dž ƨŏţĂ!ƒ Dźŋƨdž Üŧŏh8ƨ!ƒ ŧƨů!ƒ Dźŋƨdž .491

[2]: Ü1999 ÜKĂ8ŏh Ü1ƨ Ü8pǵŤ 8ƒp ÜY8ƨ!ƒ LJǵţ! Ü8ĂULjdž LJhƒ .139

[3]: pŬĂD Y8ǵŤ ÜKƒCǵ5‡!Ghu ŧLj8ǵldž!ƒĂ Ƨƒ pNjŬGhu Üŧh8ǵldž!ƒ ŧŏ8ƨ LJƨ Σŏ8pk!ƒ pĂƨţdž pGhuƨ.Ŗ Üǵŏƨŧ8 Ŏoŏ LJh pdžơdž
pŬĂD Y8ǵŤ ÜKƒCǵ5‡!Ghu ŧLj8ǵldž!ƒĂ Ƨƒ pNjŬGhu Üŧh8ǵldž!ƒ ŧŏ8ƨ LJƨ Σŏ8pk!ƒ pĂƨţdž pGhuƨ.Ŗ Üǵŏƨŧ8 Ŏoŏ LJh pdžơdž .67 ƒ Ü2006 8ƒƒ8ŋ!ƒ Üqŏ!ƒ ľpŏţ

NJkƒƨþp Ĭďłł Z þĞďžkZŰĞh ŧöłłďžz!ƒ ljþnj! Ö ţ Ğ ţ Ū ƒ ƨĂơďž!ƒ NJKłłznĂ ŧö ţ ƒƨþ!ƒ lþĞďž!ƒ Ĭďłł Z ƨö‡ƨk!ƒ ƒƨöPDĂ ŰĂD Ƨ þnjk Ök!ƒ ŧöďžöłłzk!ƒ ŧöłłďžz!ƒ Řö5Ljk KĞö!Ăđ ţ ďž Ö5 NJ‡ƒƨTƒ ýŭP LJďž ŧ5łłkPďž!ƒ ŧöďžĂö!ƒ lĞöơ!ƒ LJďž lĞlk ţ ďž ŧöďžöłłzk KĞöz ư Ă ƨĞöKPƒ Ĭ!ƒ.[1]

ýĂơ ŧöhƨk!ƒ lƨƒƨĂ KĞďžĞďžkNjƒ yöďžη Khţ Ljƒ ŧ öþơ!ƒ ŰĞnjLjďž!ƒ Ö5 NJLjD Uơŭ Lj ŧ öơ

ť ƒĞţP ĆĂư Ö5 Ö ţ ƒƨþ!ƒ ƨƨlďž!ƒ Ĭ Ljhö ŧ öơ Ü ŧ ö ţ ƒƨþ!ƒ lþĞďž!ƒ LJZ ĞưĂZ Dżłłzďž!ƒ

.Dżłłzďž!ƒ ŧö ţ PT

DžULjk Ök!ƒ ŧöƨĞnjďž!ƒĂŧöďžNjĞ5ďž!ƒ Ƨ ƨĞzďž!ƒ LJďž ŧ ţ Lj DżĞULj ÖNj :Öłłöη ýöh þLjZ lĆĞ5‡!ƒ

ŧö!Ğ‡TŰƒ ŧďžnjďž!ƒ Ĭďłł Z Ƨ ƨzk!ƒ LJďž KĞöz ư Ă!ƒ LJďž ŧƒ5! ýPƒþ!ƒ LJ‡ďžk ŧöƒƨƨη KĞŬĞŬP Ö5

.[2]ŧö!Ğz5Ă ŬĞTLjh ĞNjþơĂ

ƨĂĞơďž ƨhZ Dżkk Ök!ƒ ŧöłłďžz!ƒĂ ŧöLjNjR!ƒ Ƨ ƨĞzďž!Ğh O ư ƒĂ ý‡Th ŧŬhkƨďž lĆĞ5‡!Ğ5

.YĂ ư Ăďž!ƒ ŧö!Ğ‡Tţ Ĭďłł Z Dżłłzkďž!ƒ Ƨ ƨzk Ök!ƒĂ ŧöłłďžZ

ýơ ýηƒ LJďž Jďžþ Ljďž ý‡Th þƨƒĂďž!ƒ LJďž ŧZĂďžηďž þöLjηk Ĭďłł lƨþl!ƒ lĆĞ5‡!ƒ þzk Ğďž‡

.[3]ŧłł‡Tďž!ƒ ŧöz ư Ă!Ğh Ĭ Zþk ŧLjözďž ŧöz ư Ă

:lεbƒƨllƒĞ hĞþƒŧsDŽłłε þNjNJưll oĭĭþÐłłε -2-1

LJƨl!ƒ yłłŬďž Ö5 ƨĂłłhkĂ ýʒT!ƒ ýĞηďž Ö5 19ýƒ LJƨl!ƒ Ö5 OłłŬ Tďž!ƒ ƒRNj ƨnjU þl!

Ü ŧöLjnjďž!ƒ lĆĞ5‡!Ğh NJ!Ğďžzkƒ Ŭhkƨƒŧöơ ÖLjnjďž!ƒ LJöĂ‡k!ƒ ýĞηďž Ö5 DżþPkƒ ĞďžþLjZ ÜLJöƨTz!ƒ

Ök!ƒ ŧöďžöłłzk!ƒ ýƒĞƒĂ!ƒ DżöĂlk Ĭ!ƒ þkďžö ýh ŬI5Ü Dżłłzkďž!ƒ JƒĞkLj Ĭďłł Z ƨ Tkłö Ů DżöĂlk!ƒ LJD Ğďž‡

.[4]Ğnjƒ5Lj DżöĂlk!ƒ KƒĂþDĂ ýƒĞƒĂ þơ ýh KĞöĂkơďž!ƒĂ ŧŬTLjŰƒĂ ŧƒƨŬ!ƒ ƒR‡Ă ýďžzkƒk

---

[1]: KƒĆĞ5‡!Ğh DżöĂlk!ƒĂ Ɣöƨþk!ƒ Ü21 ¡20 ť Ü Ĭ Ăhƨk!ƒ llþZĂďž ŧłłƒłł.

[2]: 39 ť Ü ŧöhƨk!ƒ Ö5 þöƨďž!ƒ ÜÖpĂþ Ť!ƒ þďžơďž.

[3]: 13 ť Ü ŧLjöŬLjƒp ÜyöƨĂk!ƒĂ ƨTLj!ƒĂ ŧZĞhŬłł! GöþďžĂj Ü ŧözpƒĂ!ƒĂ ŧöηökƒƨkƒŰƒ LJöh KƒĆĞ5‡!Ğh ŧhƨĞlďž!ƒ Ü Ĭ ƨTďž þďžơďž.

[4]: KƒĆĞ5‡!ƒĂ DżöĂlk!ƒĂ Σöƨþk!ƒ Ü21 20 ť Ĭ Ăhƨk!ƒ llþZĂďž ŧłłƒłł.

ƨhďž5ĂLj 26 ďžĂď ɣŢLj ĭŘ!ƒ ŧďhƨkď! ĬďŽŪƒ Σďηďž!ƒ ĆĞŤLjƒ ƨţƒĂh Ĭ!ĂĐ KLjĞǂ ŧďďžďŽ ďhƒĂư ĬďŽ ÓLjhďž ŧďĂhƨk!ƒ ŧďžĂULjďžď! ÓŽĂưĂďž ĭţłLj ďžďłłkh ďžĞďłłď! ďž1996 ýĂĞơĂ ÜŧďłjďĂ!ƒ ĞLjłƒĞłơ ýďž ŧƨďǂkďž ÜŧďłjďĂ!ƒ ĞLjpŭŤƒ KĞhďŽďkďž ýďž ŧďžηłLjďž ŧďηĂƨƒpďhĂ ýďžkηďž!ƒ ŧǂƨơ!ŧhǂƒĂďž ĭĂhƨk!ƒ ďžĞULjď! łpďpη ƨĂŢ ďžďpłk ŧďhƨkď! ĬďŽŪƒ Σďηďž!ƒ Ó5 ĭĂhƨk!ƒ YĞďł!ƒ ťŤT LJĐ pzh ŧďďhłkłďž!ƒ NJkĞnjďηĂkĂ NJơĂďžď ďžηƨkďĂ ĭƨƒƨη!ƒ .[1]ŧƨďkŤďž!ƒ NJhLjƒĂη

ŧďžĂULjďž!ƒ ΘŭŢţ JNďžĞLjƨh ƨďhďk ŧďƒph (2004-2003) Ďłƒƨp!ƒ ďžłĂďž!ƒ ƨhkzď Ğďž‡ NJłďhďk ĬďŽ KƒĂLjł 5 ĬưďžĂ KƒĆĞ5ǂ!Ğh ŧhƨĞłďž!ƒ ŰĞnjLjďž ĬďŽ ĞłĞłĐ pďžkzď ĭŘ!ƒ ŧďĂhƨk!ƒ Ğnjłj‡ďž ŧďLjƒpďž!ƒ KƒƨTđž!ƒ Ưzh LJƒ ƨďƨ ŧďďžzď! ÓŽĂưĂďžĂ ÓďžďŽ ďžďłk ĆĞďŽŽŰ Ó5‡ď ŬLJĂďłďłơ!ƒ LJƒpďž!ƒ ýĞηƨ ďžNjĂ łŘĞłŬƒĂ LJďďžďŽzž!ƒ ĆƒƨÐ5 ÜYĂƨTž!ƒ ŧŽĞηLj ăpďžh ÓơĂk LJĐ płk5ď ƨPƒ YĞhďŽLjƒ ĭĐ LJďž ŧďŽĂưĂďž!ƒ Ĭ!ƒ ɣƨpŬƒĂ Ĭ!ĂŪƒ ÓNj ďžďŽzk!ƒ ýơƒƨž ƨŽŤPž Ó5 .[2]ŧhƨηk!ƒ Ĭ!ƒ

l’approche par compétence: łεbƒƨłłłƒĞ hďţƒŧsďŽłłε -3-1

LJďž NJŽďžơk Ğďž ý‡h łĞďơ!ƒ KĞďƨηďž Ó5 ďž‡ơk!ƒ ĬďŽ ýďžzk ŧď5ďUĂ ĞďηĂƨƒpďh ÓNj LJ‡ďž ÓηnjLjďž ƨĞďŤPƒ Ónj5 ďžλ LJďžĂ ÜŧďŽĞďžkηŬƒ ƨNjƒĂU!ƒ Ó5 pďłzkĂÜ KĞpŭz!ƒ Ó5 łłhĞŤk ƨƨĞzď!ƒ LJď‡ďžk Ĭ!ţ Ózł!Ğh łł!ŘĂ ĞnjkƨĂŢ ĬďŽ łĞďơ!ƒ łjŘNj Ó5 ΘĞηLj!ƒ LJďž ďžŽzkď!ƒ .[3]łĞďơ!ƒ ƨpƒĂďž ƨŤPď Ó5 ŧơ!ĞŢ ĞnjŽzηĂ ŧďłƨpď!ƒ

---

[1]: ÜLJĞďžŽ yďƨĂk!ƒĂ ƨTLjŽ! ŧďďžŽz!ƒ ĭƨĂƨĞď!ƒ ƨƒp Üĭƨƒƨη!ƒ yďžkηď!ƒ Ó5 ŧďhƨz!ƒ ŧzŽ!ƒ KĞďpơk ĭpĞNjĂh pďžơďž phĞŽ 33 ť Ü2004

[2]: ďžĂ Ü1998ΣƨĞď Üŧ ŤŭP!ƒ ť PŽď Üŧďhƨkď! ĬďŽŪƒ Σďηďž!ƒ .05 ť Ü

[3]: łłεbƒƨłłłƒĞ hďţƒŧsďŽłłε ÜÓηĞơ pďƨ5 łłεbƒƨłłłƒĞ KƒĆĞ5ǂ!Ğh .2 ť Ü

ĬŤǵďźkŏ ďźǵŬŁj‡ ĂNjĂ ďžŏţl!ƒ ШǵnjŁjďžďž! ýŏţhu‡ yŬưĂ KƒĆǵƽ‡!ǵhu ŧŁjƨǵlďž!ƒ ƝnjŁjďžƽ ĭĂţ ţƨƽ lаŤŁjk ǵŏŋĂƐƒţŏhu!ƒ ljŘNj ýĂǵơk ŧ ŏơÜ ǵnjkǵƽŭkŤƒ ĬďžŻ ŧŏkŮƒ ďź!ǵƵ! KǵhuĂƵŢĂ .Ŏ Łƨţďžƒ Ŏŏơďžƒ ýŤƒţ ǵNjƨŢơ ďźţŻĂ Üŧŏƨǵnjďžƒ NJkƒƨţp ĬďžŻ ţďźkƵŏ ÜǵŏŁjNjŘ

ďźŏďžƵkƒ LJďž Ŭţhu ďźďžƵkǵhu ďźknjŏ :NJŁjǵhu KƒĆǵƽ‡!ǵhu ŧhuƨǵlďž!ǵhu ďźŏďžƵkƒ ĂŁjƨŏhu Ɣŏďžƽ ƨƨƵŏ ǵďž‡ ýŤţkƒ ďźţƵhu Σƨţďžƒ NJhuŋĂďźhu ďźƨkďžŏ ĭŘƒ Ɣŏƨţkƒ Ĭƒ LJŏlďžkƒ LJďž ýǵlkŁjŬƒ LJďž NJhu yƽţŏ ƒŘNjĂ LJƒ LJ‡ďźŏ Ŭ Řŏďźďžkƒ ƒŘ! ŬŤƒ ĬďžŻ ǵďźFƒţ ýUŏ ĭŘƒ Ɣƨţďžƒ ýλďž ďźďžƵkďžƒ ýơďž ýơŏ ŬƵhuĂ .[1]ăĂkŁďžƒ ŧŏƒǵŻ Kǵŏǵƽŧ ĆǵŁjhu Ŏƽ ďźnjŁk Kŭ‡Tďž KǵŏƵưĂ NJŋƒĂ ƒŘţ Ŭƒ ďźďžƵkŏ Ŏ‡ Řŏďźďžkďž! ĭƨ‡ƽƒ ĆǵŬƵƒĂ ŧ‡ƨǵTďžƒ ŧŢƨƽ lţŏţŋƒ ŧŏŋnjŁjďžƒ ljŘNj KŬŻD ŧ ŏơ NJhuƨţŏ ǵŁjlďžďž Ŭ ǵhuƨţďž ďźďžƵďžƒ ĬơưDĂ .ďźŏďžƵkƒ LJŻ ǵưĂŻ ďźďžƵkƒǵhu ďźǵďźkNjŬƒ LJďž ǵpŭŬŁjƒ ďźďžƵkŏ .YƒţhuŬƒĂ ƨǵTk‡ŬƒĂ ŧơhuƒ ýǵŋďž NJ! llƨkŏĂ KǵŏŁǵŁŪƒ ĬďžŻ

:lεbƒƨllƒǵ hǵţƒŧsďžllε ƨεqljć -4-1

:ǵnjŁjďž ƨ‡ŘD ƨƒţNjŪƒ LJďž ŧŻĂďžŋďž ŧŏlơk Ĭƒ ŧhuƨǵlďž!ƒ ljţNj ƨţnjk

LJŻ ƨhuźkĂ Ơkƽkk Ă ƨnjUk! KƒƨţpĂ ŧŁjďźǵ‡ KǵţǵŬ LJďž NJŏţ! ǵďž! ďźďžƵkďž!ƒ ďźǵďźD ýǵŋďž!ƒ ΘǵŁƽƒ - .ǵnjkƒŘ

ţơƒĂ!ƒ ýǵŋďž!ƒ Ŏƽ ƨƨǵźďž!ƒ LJŏhu ŬhuƨƒĂ ƔźŤkďž!ƒ Ɣŏƨţkƒ KƒĆǵƽ‡ ĬďžŻ NJhuŏƨţk - .ŧŏưţ ŧŤţǵŁjďž ĂD ŧďž‡Tďž ýơ Ĭƒ NJŏźŁ LJŻ ŧƽďžKŤďž!ƒ ŧŏƽƨźďž!ƒ ýĂlơ!ƒ LJďž ƽǵlkTŬƒĂ .ŧŏźţƒĂ KǵţǵŏŁ Ŏƽ NJďžďžƵźk LJďž ďźďžƵkďž!ƒ ǵnjhuŁk‡ŏ Ŏk!ƒ ŧŻĂŁjkďž!ƒ KƒĆǵƽ‡!ƒ ţŏŁŋk - ýĂlơ!ƒ LJŏhu ШǵďźţŬƒĂ ýŤƒţk!ǵhu ƨŢhuk!ƒĂ ŧƽźďž!ƒ ýďžǵ‡k llƒƨţţ ĬďžŻ NJkƨţp lţǵŏƨ - .ŧŏƽźďž!ƒ

[1] :ŧŏŁǵŁjŬƒ ďźĂďźž!ƒ ŧďžŋďž ÜŎŁƒƨţ!ƒ ýŏŢơk!ǵhu NJkţŭŻĂ Kǵŏǵƽŧ!ǵhu ŧhuƨǵlďž!ǵhu ďźŏďžƵkƒ ÜţĂŁŪƒ lƨNjƨ!ƒ.D ÜŎŤŏƨhu ŧďźǵŏƨďž.D ƨ ƒ 531. Üƨƒƨŋ!ƒ Ü‡ďţƨĂ ÜƩhuƨďž ĭţŢǵţ ŧźďžǵŋ Ü‡ŏhuƨk!ƒ Ŏƽ Kǵŏǵƽŧ!ǵhu LJŏĂ‡k!ƒ ĬlKďžďž Ü ƒ ǵP ţţŻ ŧŏŻǵďźkŋŬƒĂ

ƱĂƨŤĂ ǵnjǀƨţö Ökƒ ƭ5ƨzdžǰ! ƭhǀǴljdž lţţzkdž ƭödžöǰzk ƨţǵŤdžĂ ƭönnjljdž KƒĂţD DžƒţPkǀƒ -
.ǵnjhǵǀk‡ƒ

ǐĂhƨkƒ ýlơƒ Ö5 ǴNNjǴljdžƒ CǴljhu LJD ΣdžǰLj lƨĂ‡Ȥdžƒ ƨƒţNjŪƒ ƭǰdžη ýǔP LJdž
DžǰzkdžǰĂ ƨƨǵzdžǰ yöƨǀƒ ƨĂƱkƒ ƭh‡ƒĂdž ƭhǵηkǀƒ NJhu ÖkĂD ǵdžLjǵ Üƭhƨǵldžƒ ljȤNj ţǵdžkƨǵhu
.ýǵơƒ ƭzöhƱhu

ǐD ÜţƒĂdžƒ yödžη ƭdžǵƨ ƭöĂhƨk ǵöηĂƐƒţöhu ÖNj KƒCǵ5‡ƒǵhu ƭhƨǵldžƒ LJD ƭŤǔPƒĂ
LJdž ýĂơkö LJD Džǰzkdžƒ LJdž ţöƨö Cƨηdž ƨöƐ ǵöηǵdžţLjƒ ǵdžǰzk ƱƨkIö Džǵƨ ÖηĂƐƒţöhu ǴnjLjdž
ýdžƨ ǐƒ ƭöƨULj LJdž ƭhǀk‡džƒ NJ5ƨǵzdž ýĂơk ǐD lǵöơƒ Ö5 ýƨǵ5 Džǰzkdžƨǐƒ llǰnjkǀdž DžǰzkdžƨƱĂ ƭöǰhulkǀdžƒĂ ƭöǀƨţdžƒ NJkǵöơ Ö5 ljţö5ö ÖlöhƱk.[1]

[1]: ƒ ÜNǀ5Lj yηƨdžƒ 58.

ƨǐþɑtllɛ lɛNjƯɑ ÛLjƨTNj Û ţ NjTdžllɛ f ƒǐþ ƒƑtl :Ǐdžƒkllɛ KɵǵDŽllɛ

.ƒƑtllɛ Ǐʒ ɣɑNjɯNjDžllɛ lƒƯƑ ǫdžllɛ f þY Û lɛbƑƨllƑǵ hʊǵþƑƩDŽllƑǵ

:2 üǐɯllɛ Ǐəɛɑtǵɛ hʊǐdžƒkllɛ hʊdžƨllɛ ţ NjTdžllɛ f ƒǐþ ƒƑtl -1

:ƒƑtllɛ ƨTNj 1-1

Ʃ5Ă þơĂdž!ƒ ɣǵk‡!ƒ ĂNj Ü‡ŏLjþdž!ƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ Ü‡ŏdžǔǫÚƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ Ü‡ŏhƨƨz!ƒ ‡ʒǔ!ƒ Ŏ5 ŎhʊǵK‡ ƒCƒþKhƒ ŎƑƒþKhƒ ‡ŏLjǵλ!ƒ ‡Ljǫ!ƒ Ŗŏdžǔk! f ŢPdž!ƒ ŎLjǵλ!ƒ ýŏŋǔ! ‡ŏdžŏǔzk!ƒ ‡džĂULjdž!ƒ KǵơǔŢǫ ǵƩĂLj ăĂkơdž!ƒ ‡ŏơ LJdž ǵŏƨŖŋ ƒƨŏŏʒk ɣǵk‡!ƒ ƒŖNj Σdž þpĂ2017 Ŏǫƒƨþ!ƒ Dž ǫĂdž!ƒ LJdž .ǵƩŏ‡Ă

.16/Y.Dž/450 ǐƨ‡ƨdž!ƒ Džpƨ!ƒ Kơk ‡ŏLjƱĂ!ƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ lƨƒƨĂ ƨƨƱ LJdž þdžkzdž ɣǵk‡!ƒ ƒŖNj ƨƒƨTŬƒĂ Ŏŋǫ5Ljhƒ ƨǔɛ ĂŖ ‡ơ5Ţ 175 ǏǔƵ ǐĂkơŏ ¡2017/2016 Ǐ!ĂŪƒ ‡zhƱǔ! .‡ŏLjƱĂ!ƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ ţ k5džĂ ÜLJǵdžŏǔǫ ɣŏǵLj ɣŏƱ :ƨƱ LJdž ɣǵk‡ǔ! ǐĂhƨƨk!ƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ ǵNjþzhƒĂ ǵĂƨldž!ƒ f Lj!ƒ ĂNj ýĂŪƒ Σƨþ!ƒ :yƱǵldž ‡ŏLjǵdžλ ǏǔƵ ɣǵk‡!ƒ ƒŖNj ǐĂkơŏ .‡ŏLjþdž!ƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ ǵnjŏǔŏĂ ‡ŏdžǔǫÚƒ

‡ŏdžǔǫÚƒ ‡ŏhƨƨk!ƒ ll!Ŗ‡Ă ÜlCƒƨp f ĂŢLj ‡ ǔλ ǵnjŏ5 ‡ŏǫƨþdž!ƒ lǵŏơ!ƒ : ýĂŪƒ ƨĂơdž!ƒ .‡ŏLjþdž!ƒ ‡ŏhƨƨk!ƒĂ

:Ľəεqłǵε hŭŕđžƒkllε hđžƨllε ƒƒłl Ľǯ lεbƒƨllƒǵ hđžþƒŧDžllƒǵ ƨŭŕþqłłll hŭŕəεþwŪε lεNjƲqllε -2-1

Ţ5Ă ǵnjkǰłłŏNj DžÅ Ɣǵk‡!ƒ ƒŖNj Ŏ5 KƒǴǵ5‡!ǵh Σŏƨþkǰ! lþþơdž KƒĂƲP ƴƱơĂ Dźk þl!
þƒĂdžǰ! łŏdžŏǰǰzk!ƒ łƲTljŪƒ KǵơǰƲŢdž!ƒ ljŖNj LJdžƱơ ƱƨþljkĂ ǵnjkzŏhƲĂ lþǵdž!ƒ KǵŏƱơklدž
. ł ŭλ!ƒ

:hŭŕǵþƴllε hƨłllε : ŰNjć

:Ľ DŽŭŕ‡ƴłllε ƲƱŧDžllε -ć

þĂŋĂh ƨŏdžkk ÜKǵdžnjdž!ƒĂ łƲTljŪƒĂ KǵŏzƱơĂ!ƒ LJdž łƲhƒƨkdžĂ łŏƒƨdž łZĂdžŋdž ĂNj
LJ‡džŏ lþơƒĂ lƨĂƨŏŢh łŏdžŏǰǰzk!ƒ ƴƲǵldž!ƒ þdžkzkĂ łzhǵkkdž!ƒ NJƒƨŋD ƨǰkPdž LJŏh ƲhƨĂk łpŭZ
.[1]ƲƲPdž!ƒ ƒŖNj ýŭP LJdž ǵNjþŢŋlj LJD

ƴhƒƨ!ƒ YĂhŢŪƒ	ł !ǵλ!ƒ YĂhŢŪƒ	ŎljǵΛ!ƒ YĂhŢŪƒ	ýĂŪƒ YĂhŢŪƒ
łŏzƱơĂ!ƒ ýơ łŏpŭƲljŬƒ ƱǵdžþŬƒĂ DžŏĂlk!ƒ	þƨƒĂdž CǵŢƨŲ + łŏƒƒþDĂ łŏ5ƨzdž KƒǴǵ5‡Ă Dźŏp łŏƱơƨZ	þƨƒĂdž CǵŢƨŲ + łŏƒƒþDĂ łŏ5ƨzdž KƒǴǵ5‡Ă Dźŏp łŏƱơƨZ	łŏzƱơĂ!ƒ łǰǰ‡Tdž!ƒ łŏpŭƲljŬƒ
łŋ!ǵzdž!ƒ DźZþ!ƒ	Dźǰǰzk Ʊǵdžþƒ	Dźǰǰzk Ʊǵdžþƒ	

ƔŢơ łŏhƨzz!ƒ łǰǰ!ƒ Ʊǵnjljdž! łl5ƒƨdž!ƒ łlŏλĂ!ƒ Ŏ5 łơƨklدž!ƒ ƴƲǵldž!ƒ Ɣǵk‡!ƒ þdžkZƒ þpĂ
.(ŎhǵǴk‡!ƒ ƨŏhzk!ƒ ÜăĂkơdž!ƒ Dźnj5 Ü ŕ Ăƽ T!ƒ ƨŏhzk!ƒ ÜŧƲljdž!ƒ Dźnj5) ǵnjǰǰ‡ŏnjk Ŏk!ƒ LJŏþǵŏdž!ƒ

---

[1]: łŏŢƨdž!ƒ KǵZĂhƲdžǰǰ! ŎljƲĂ!ƒ LJƒĂŏþ!ƒ ÜŎljǵΛ!ƒ ýŏŋ!ƒ Ʊǵnjljdž! ŧhǵƲdž ÜŎƒƒþkłƒ łŏljǵΛ!ƒ łljŢǰǰ! ŎŢƨdž!ƒ Ɣǵk‡!ƒ ýŏ!þ
.28 ť Ü2016

ŧŏhƒƒ2ƒƒ! ŧǯƒƒ! ƒƒƒƒĠldž Ĭƒƒƒ ŧŏLjţdž! ŧŏhƒƒ2ƒƒk!ƒĂ ŧŏdžƒƒƒƒ

:KąΘŧčNj üďŽƒŧč -ą

LJŽ ƨơ!ƒ ƨŏhƶk!ƒ ýŭŕP LJďž LJĂ‡ŏĂ ÜľĂ5T!ƒ ƨŏhƶk!ƒ ŬĞTLj ŧůďžŋ!ƒ ljŘNj LJďžư ƝkLjŏ LJĂďžưďž LJŽ ƨŏhƶkůľ! LJŏďžůƶkďžůľ! NJŋĂk ŧ5ĝĞNj ŧůƒ‡ąhu NJŋĂďž!ƒ ľĂ5T!ƒ ƨŏhƶk!ƒ DžĂ ĝNjĞTďž .ŧĂŬLjďž!ƒ ť Ljůľ! Ŏ‡ŏŬĞLjǯďž!ƒ ýlơ!ƒ Σ5Lj LJďž lĝďžk‡ďž ĝNjĞTďž!ƒ LJD ĞďžůƶŽ ĝnjTďž!ƒ

ƶľTllε üďŽyŧƨč -P

LJŬ LJŏďžůƶkďž!ƒ ăĝ! ƨŏhƶk!ƒ ƨƒĂơ ŧŏďžLjk Ŏ5 Džnj‡k ŧŏĂǯ! ĝƨƒĂďž ČĞ‡ƨŬ ŧŬơďž ŎNj .Ɣŏ!Ğ‡ŪƒĂ ƩŏŤ!ƒ LJďž ŧƶĂďžŋďž ŧUơůľ!ƒ ljŘNj ýŭŕP LJďž ƶŤ‡ŏ DžůƶkďžƒĂ

ƒlĝč -ĝ

ĂNj Ɣŏ‡ƒƨk!ƒ LJŽ ŧŏĝơ!ƒĂ ŧǯůľ!ƒ KĞŏĂk‡ďž LJďž ăĂk‡ďž ĂNj ŧůďžŋ!ƒ ŧŏLjhu ĂD Ɣŏ‡ƒƨk!ƒ .ƨλďk!ƒĂ ƨŏλďk!ƒĂ ŧůďžŋ!ƒ ŧŏLjhuhu Ľljƶŏ ľŘ!ƒ DžůƶƵ!ƒ NJLjŬ Ăơ‡Lj!ƒ LJŽ ŧŏĝơ!ƒ

:hŭŕDžŭƨŬε hŭŕĞĝŧllε :ƒŤŕďžƒk

- UơŬDĂ DƨpD
- DžůƶkD
- Uƨơ‡D
- ŧŏLjčƨl!ƒ ƨĂ‡!ƒ
- ƒĂůŕkD
- .lƨĂ‡!ƒ Džnj5D

ŧŏhƨk!ƒ lĝĞďž ŧŬTLjD KŽƨĂ ŧơŤ!ƒĂ ŧŏŘǯk!ƒ :LJƒĂLjƶhu Σĝ‡!ƒ Ŏďžŏůƶkƒ ýŬlďž!ƒ Ŏ5 ŭλďž :ŎkŬĞ‡ ŧŏďžŭ‡Ŭƒ

- LJ‡ƨ lŭŤ!ƒ
- DžĂŏ!ƒ Ŏ5 KƒĂůŤ ΣďžP ŎůŤD

lŭ Ţ !ƒ DžůƵkD-

hŷďžqpŽllε hŷǴţƭllε :ƒkllƒk

UơŬDĂ DƨpD -

DžůƵkƒ -

DžNjǴ ǰD -

:ŎkŬƒ Ăơlj!ƒ Ľ ůƵ Σ ţǴ ǰ!ƒ yƱlďž!ƒ Ŏ5 ƭŏljţďž!ƒ ƭŏhƨk!ƒ lţǴďž KǴƱǴTlj KƵƨĂ ll !Ŗ‡

Ƨ ŏUlj GljD -

ƭŏƒƒţǯ!ƒ ƭţǴƱh!ƒ DƨpD -

Ćƒţǯ!ƒ ƭ5ǴUlj -

KƒĆǴs‡!Ǵh ƭhƨǴlďž!ƒ ƩŏƨƱ LJƵ Σ ŏƨţkůů! lţŏţŋ!ƒ KƒĂƱP!ƒ ljŖNj ýŭP LJďž UơŭďžǴ5

ǴnjLƒ Dž ǰl!ƒ ýPƒţ ýƵǴs!ƒ ĂNj DžůƵkďž!ƒ LJĂ‡ŏĂ NJŋĂďž!ƒĂ ƱTljďž!ƒ ƨĂţh Ǵnjŏ5 DžůƵďž!ƒ DžĂlŏ Ŏk!ƒ

:ŎůŏǴďž Ľ ůƵ DžĂlk

.KƒƨTđďž!ƒĂ Ƨ ƒţNjŬƒ Ʊhơ Ă KǴh‡ƨďž!ƒĂ ƭŏďžǴkP!ƒ lĆǴs‡!ƒ ţŏţơk -

(KǴŏ‡ĂůǰĂ Džŏţ Ü‡ŏŋnjLjďžĂ Ü‡ŏ5ƨƵďž) lĆǴs‡!ƒ KǴh‡ƨďžĂ ƱǴTlj ý‡ Ɣǰơ KǴŏĂkơďž CǴlkLjƒ -

ÜlĆǴs‡!ƒ Ɣǰơ lƨŏǯkďž!ƒ KǴŏƵơĂ!ƒĂ ƭƱTljŬƒ Ü ƭ!ǴƵs!ƒ ƭŏŋĂƹƒţŏh!ƒ ƩƒƒƨƱ!ƒ ţǴďžkƵƒ -

.ŎďžŏůƵk!ƒ yƱlďž!ƒĂ KǴh‡ƨďž!ƒ

.NJƱŏTljkĂ DžůƵkďž!ƒ ƭŏƵ5ƒţ lƨǴƛŬ KǴljŏƵ!ƒ yŏďžŋĂ ƭhǰǴljďž!ƒ ƭŏďžŏůƵk!ƒ ýƒǴǰĂ!ƒ ýŭǯkǰƒ -

.ƭďžƒŭďž!ƒ DžŏĂlk!ƒ KƒĂţD Ʊhơ -

.ƨǴTk‡ŬƒĂ ƭ ơhůů! Ŗŏďžůkůů! ƨƛ‡D ýǴŋďž!ƒ llƨk -

:ƒƒłllε Ĭʒ ɣqNjɯNjďžllε lƒƱƒ ǫďllε -3-1

Ŏƒƒþƙhƒ łŏłǵƛ!ƒ łłǰǫ! łŏhƨƨ!ƒ łʒǰ!ƒ ɣǵk‡ łǫƒƨþ þłƒƨ ǵłǫ٥łƒ Ĭǰƨ łǰǵłǰƨƱ ýƒđǫ ýĂĐ

Þɣǵkǂƒ ƒŖNj Ŏłƒhƨ ƨŏǂ ĂNj

ǵłƒ ƨŏďžưƒ ýǵďžƨkǫƒ Ĭ!ǫ NJƨ٥þŏ٥ NJŏƒ łƨTǵhďž NJŋkŏ Ănj٥ Řŏďžǰǰkƒ ýŋĐ LJďž ɣǵkǂƒ ƒŖNj Ŏłƒhƨ łƨƱłƒ łnjŋĂĂ łƨŏǂ٥kĂ ǵŏǰƨƒ NJkďžNjǵǫďž ɣǰǰƱŏƒ łƨǰǰkPďž ýǵǂTƨhƨ NJhƨƨƒþŏ ǵďžǂ NJǫ٥łƒ LJƨ ƨhƨŏƒ łƒþǵƨhƒ Ŏ٥ ýƨǵ٥k!ƒ ýďžǵƨ Ĭǰƨ f ƨoŏ ɣǵkǂ NJłƒǫ łƨďžkǫďž!ƒ łƒĂǵoďž!ƒ Ĭ!ǫ ll!Řǂ NJƨ٥þŏĂ

.łƨǰǰkPďž!ƒ

Ĭǰƨ Džnjkþƨǵǫďž! þŏþŋ!ƒ ɯǵnjłjďž!ƒ ƨ٥Ă LJŏǫƨþďžǰǰ! ǰŏ!þ łŏłƒƱĂ!ƒ łƨƒƨĂ!ƒ KƨưĂ ll!Ř!

łhƨǵłďž!ƒ ƨŏƨƱ LJƨ Σŏƨþkǰǰ! þŏþŋ!ƒ DžǵƱłƒ ƒŖNj Ĭǰƨ DžnjƨǰƱƒĂ ΣĂƨþǰǰ! LJǫo!ƒ Džŏþłkƒƒƒ

.KƒǴǵ٥‡!ǵhƒ

Ŏkǰƒƒ ýĂþŋ!ƒ Ŏ٥ ǵnjoưĂłƒ KƒþoĂĂ yƱǵłďž Ĭǰƨ KǵƱǵTłƒ łjŖNj KƨƨĂ þpĂ

LJŏþǵŏďž!ƒ	LJƒĂłƒƨ!ƒ
LJŏþǵŏďž yhƨƒ Ĭǰƨ YƨĂďž ll!Ř‡ LJŏþǵŏďž yhƨƒ LJƒþŏďž ý‡! Kǵďžnjďžƒƒ yhƨƒ ĂĐ łǰǰ +ƨŏǫp f łƒ	Ŏďžŏǰǰƨk!ƒ yƱłďž!ƒ łŏďžǵkP łǵ٥‡ łǰǰ‡Tďž łŏƨưĂ DžĐ łŏpǰǰƱłƒƒ
KǵŏƨưĂ!ƒ	yŏhǵǫǰƒ
ǰłĂƱłƒďž!ƒ Dznj٥ :LJŏþǵŏďž!ƒ ý‡!) :1 łŏƒƨŋłŏƨưĂ .(Ŏhǵǂƒ ƨŏhƨk ǰɣĂk‡ďž!ƒ Dznj٥ ǰłĂ٥T!ƒ ƨŏhƨk!ƒ	ýĂǰƒ YĂhǫǰƒ
ǰłĂƱłƒďž!ƒ Dznj٥ :LJŏþǵŏďž!ƒ ý‡!) :2 łŏƒƨŋ łŏƨưĂ .(Ŏhǵǂƒ ƨŏhƨk ǰɣĂk‡ďž!ƒ Dznj٥ ǰłĂ٥T!ƒ ƨŏhƨk!ƒ	Ŏłǵƛƒ YĂhǫǰƒ
ǰłĂƱłƒďž!ƒ Dznj٥ :LJŏþǵŏďž!ƒ ý‡!) :3 łŏƒƨŋ łŏƨưĂ .(Ŏhǵǂƒ ƨŏhƨk ǰɣĂk‡ďž!ƒ Dznj٥ ǰłĂ٥T!ƒ ƨŏhƨk!ƒ	łƒ!ǵƛƒ YĂhǫǰƒ
łŋ!ǵƨďž ǰDžŏĂłk ǰDžƨþ	yhƒƨ!ƒ YĂhǫǰƒ

Ğƶhŭkďž Ŏďžöüƶk!ƒ yƱldž!ƒĂ łöďžöüƶk!ƒ Kƒţơă!ƒ Ʊhƒƨk łösö‡ Uơŭĵj ŧhĞţ!ƒ ýĂţη!ƒ LJďž

.lţơă!ƒ łöƒţhu! ţnjďžk NJöţŭƱĵƒ łüƶ‡Ťďž łöƶưĂhu

Ďžöţlk ĞďžD Kƒţơă!ƒ Ɣüƶ‡D Ŏ5 LJöţĞöďž yhƨD Ľüƶ KƶƨĂ łöďžöüƶk!ƒ yƱĞldž!ƒ ljŘNj

Ľüƶ YƨĂďž ÜŎďžöüƶk!ƒ yƱldž!ƒ łöĞnjĵj łöĞƐ Ľ!ƒ yöhĞţD 4 ƨďž Ľüƶ ŭŤƒĂkďž LJĞ‡5 yöhĞţŪƒ

łlhĞţ!ƒ KĞöƶưĂüƶ! Ďžƶţhu KĞöƶưĂ!ƒ ljŘNj ĎžkŤţkĂ LJöţĞöďž!ƒ ý‡hu łŤĞŤ łöƒƨη KĞöƶưĂ łŭλ

.Řöďžüƶk!ƒ KĞďžĂüƶďž ƨĞďžλkţƒĂ

الفصل الثالث:

مظاهر الهوية الوطنية في رياض النصوص للسنة

:ɦʊĭ'llƒl ʅŪɛ

ƥƨ5!ƒ ŧöĂNj LJĂ‡ Ülƨöɦŧ ŧödžNjƊ NJ! ŧöĂɦƨk!ƒ ŧdžĂƱLjdž!ƒ Ŏ5 ŧöLjƬĂ!ƒ ŧöĂnj!ƒ YĂư'Ădž LJǫ

Ŏ5ƒƨʒɳ!ƒĂ ŎƤöƨǤk!ƒ ljƈǤdžkLjƒĂ Üŧöljöƥ!ƒ ÜŧöĂʒʊ!ƒ NJköĂNj ĂƊ NJLjƬĂ Ŏ5 LJdž‡k

Üŧöʅƨƥdž!ƒ Ɣk‡!ƒ Ŏ5 Ĭ˙Ljƨdžɦ Üŧöƒƒƥkɦʊƒ ƨƒĂƬʊƒ Ŏ5 ŧƨƒǤ˙Ť ŧ5˙Ť˙ɦ ƨƨǤɦ Oʊ'Ť˙dž!ƒ ƒƥNj ƥɳLjĂ

Ŏ5 ŧdžNjǤʅdž!ƒĂ ŧöLjƬĂ!ƒ ŧöĂnj!ƒ Džöƥ Yƨƨƨ

ɦʊĭɢƥɬllɛNj ɦʊĭDŽűƨŪɛ ɦʊĭɢƥɬllɛ Ûɦʊĭɢƥƴllɛ ɦʊƩ‡llɛ Ĭ ɢƒɬl Ĭʒ ɦʊĭʊʒƲNjllɛ ɦʊĭNjNJllɛ !ĭ5 :ɦʊĭʊʒɑƥŽllɛ

:ɦʊkűkllɛ ƒƒɬllɛ bɛRɯɕ Ĭʒ ɦʊĭNjNJllɛ ƥŦƒʊʒY -1

ɬ ɔʰʊ!ƒĂ Ü‡ŏLjƥʊž!ƒ ɬŏʰʊƨk!ƒĂ ɬŏʊžŭ ʅŰƒ ɬŏʰʊƨk!ƒĂ ɬŏʰʊƨz!ƒ ɬʒʊ̈!ƒ Ŏ5 Ŏʰʊɢk‡! ɢLjkʅƒƨƥ ƥLjƵ LJŏĂɢLjƵ ƥŏƥɔʿkʰʊ ɢLjʊžƥ Üƴɢkǂ!ƒ ɢnjLjʊžɯʿkŏ Ŏk!ƒ ɬŏĂnj!ƒ ƨŦɢLjƵ LJƵ ɬʌŭʌ!ƒ CƒƨɳŪƒ ljƦNj Ŏ5 .lƥƥzkʊž!ƒ ɬŏLjƲĂ!ƒ ɬŏĂnj!ƒ Dʊŏl! ɢnjkɢŏƲ Ŏ5 K!ĂɢLjk Ŏk!ƒ ƒ ĂŦLj!ƒ ýŭP LJʊž ɬŏLjƲĂ!ƒ ɬŏĂnj!ƒ ý‡Tk Ŏk!ƒ ƨŦɢLjƵ!ƒ NJŏ5 ɔʿɯĂLjʅ ŎkŬƒ ýĂƥɳ!ƒ Ŏ5Ă ɬŏLjƲĂ!ƒ ɬŏʰʊƨk!ƒ lƨƒƨĂ ƨƨƲ LJʊž ƨƨlʊž ĂNj ɢʊž‡ ÜŎʅƨƥʊž!ƒ ƴɢk‡!ƒ Ŏ5 ƒ ĂŦLj!ƒ LJŏĂɢLjƵ :ɬŏFƒƥkʰʊŰƒ ƨƒĂƲū! NJɳĂʊž!ƒ ƥŏƥɳ!ƒ ɯɢnjLjʊž!ƒ ƴʅɔ

:ɦʊĭɢƥƴllɛ ɦʊƩ‡llɛ bRɯ -1 -1

ŎPŏƨɢk!ƒ CɢʊžkLjŰƒ Ŏ5ƒƨʒɳ!ƒĂ	Džŭ ʅŰƒ	ɬŏʰʊƨz!ƒ ɬʒʊ̈!ƒ	ƨŦɢLjƵ ɬŏĂnj!ƒ
- ɬʅƨƥʊž!ƒ ɬɔɢʅ Ŏ5 - ýʿkɔʿk ŎkʊŰƒFɢƵ - ýŭlkʅŰɢʰʊ - Ƶŏƨ!ƒĂ ɬLjŏƥʊž!ƒ LJŏʰʊ - Ƶŏƨ!ƒ KƒƨŏP LJʊž - Cƒƨɔ̈Ŧ!ƒ ɬɔƒĂ - DžɢƵ!ɢʰʊ ýɢʿkɔŰƒ - ŎʒŏƨɢʊžŰƒ	- Ŏɔ!ƒ ɬʿɢULj - CɢʊžƨƒƨRʰʊD Ŭ - LJŏLjʅʊž!ƒ ýŏƲD - DžnjʊžƨkɔʿDĂ - ýʊž LJʊžɢɯʿkD - ĭƨɢɳ - lĂƨʌ CɢʊžƨƒƨRʰʊD	- Ĭ!ƒ ƥĂƵLj DžĂŏ!ƒ - ɬʅƨƥʊž!ƒ - ƴɢk‡!ƒ CɢƥƥŦD - ɬʊ̈ɯʿʿʿ

ɣǵk±ʊ̈! ɨǒhʊƨƨ!ƒ ɨʒʊ̈!ǵhʊ ƒ ǵP!ƒ ƈƨŋ!ƒ LJD ǵlj! Oʼuʼkŏ D Džpƨ ýĂƥŋ!ƒ ýŭP LJdž Ŏ5 ɨǒljƱĂ!ƒ ɨǒĂnj!ƒ ƨŤǵljƵ ǵnjŏ5 ƨnjƱk Ŏk!ƒ ƒ ĂŤlj!ƒ LJdž ƒƨǒhʊ± ƒƥƥƵ ýdžoʼŏ5 ÜŎlƨƥdž!ƒ .ƈǵdžkljŬƒĂ LJŏƥ!ƒĂ ɨʒʊ̈!ƒ :ɨʌŭʌ!ƒ ǵNjƥǵƵhʊD

:hʊĭDžŭƨŪɛ hʊĭǵƥɨllɛ bRW - 1-2

ŎPŏƨǵk!ƒ ƈǵdžkljŬƒ Ŏ5ƒƨŋ!ƒĂ	Džŭlŭƒ	ɨʒʊ̈!ƒ ɨǒhʊƨƨ!ƒ	ƨŤǵljƵ ɨǒĂnj!ƒ
	- Džʊ̈ƵƵ!ƒ ýuʼ5		yŏuʼƒĂdž!ƒ
	- Džʊ̈ƵƵ!ƒ ĬʊƵ ɨoʼŏ Džŭlŭƒ		ɨŤǵP!ƒ
	- ɣƨǵpŪƒ lƨǵŏƨ		ƈƨŋhʊ
	- ýĂl!ƒ Ŏ5 ƭƥŤ!ƒ		ɨŏdžŭlŭƒ ɨǒhʊƨk!ƒ
	- ɨljǵdžŪƒ U5oʼD		
	- LJǵdžŏŬƒ LJǵ±ƨD LJdž		
	- ƭƨƒƨ!ƒ ƭ!ǵP!ƒ Ÿƒ		
	- ƨƥǵl!ƒ ƥoʼƒĂ!ƒ Ÿƒ		
	- ƈĂuʼĂ!ƒ DžʊƵƵkD		
	- Džŭlŭƒ LJǵ±ƨD LJdž LJ±ƨ lŭŤ!ƒ		
	- lŭŤ!ƒ DžʊƵƵkD		
	- ƥŋldž!ƒ ɣƒƥD LJdž		
	- ýĂlƨ!ƒ ƥ!Ădž		
	- ƥldž!ƒ lƨĂl		
	- ţ ŏƨp lƨĂl		
	- ƨŤƵ!ƒ lƨĂl		

	LJĂƩɢdž!ƒ lƨĂ˥ - LJĂƨ5ɢ±!ƒ lƨĂ˥ - ýŏ5!ƒ lƨĂ˥ -		

Ɣɢk±ǰ! ɨŏdžŭ˥Úƒ ɨŏhʊƨk!ɢhʊ ƒ ɢP!ƒ Cƨɳ!ƒ ɢLj! Oʼuʼkŏ "Ɣ" Dźpƨ ýĂþɳ!ƒ ýŭP LJdž ŬD lþoƒĂ ɨdžŏp Ĭ˙ǰƩ LJdžuʼkk ƒ ĂŤLj!ƒ ý± ƨPƒ ĬLjƩdžhʊ ĂD ƒ ĂŤLj!ƒ Ɣ˙ǰƐD LJD ÜŎ˥ƨþdž!ƒ .ɨŏdžŭ˥Úƒ ɨdžŏl!ƒ ŎNjĂ

:hʊĭʊžqpŽllɛ hʊĭɢþɨllɛ bRW - 1 - 3

ŎPŏƨɢk!ƒ CɢdžkLjŬƒ Ŏ5ƒƨʒɳ!ƒĂ	Dźŭ˥Úƒ	ɨŏhʊƨƩ!ƒ ɨʒǰ!ƒ	ƨŤɢLjƩ ɨŏĂnj!ƒ
ýŏƱdž Ɽŏdžǰk ɢLjD - ɨoƒƨ!ƒ Ŏ5 Ƽo!ƒ - ýŏdžɳǰ! llǰdž ɢLjƛƒƨk -	LJŏLj˥dž!ƒ ýŏƱD - DžnjdžƨkoʼDĂ ýdž LJdžɢuʼkD - ĭƨɢɳ	DźǰƩkD LJD Ŏloʼ LJdž- ɨdžɢƩ!ƒ ɨlŏþo!ƒ - ĭƨŏƐ ýdž ƨĂɢoʼkD-	ýŏuʼƒĂdž!ƒ ɨŤɢP!ƒ Cƨɳhʊ ɨŏLjþdž!ƒ ɨŏhʊƨk!ƒ

ÜŎƒƒþkhʊƒ ɨŏLjɢƛ!ƒ ɨLj˥!ƒ Ɣɢk±! ɨŏLjþdž!ƒ ɨŏhʊƨk!ƒ Cƨɳ LJD ɢLj! LJŏhʊkŏ "Ɯ" ýĂþɳ!ƒ ýŭP LJdž ĂD Dźŭ˥Úƒ ĂD ɨʒǰ!ƒ ƨŤLjƩ Ŏ5 CƒĂ˥ Üƒƨŏƛ± ɨŏLjƱĂ!ƒ ɨŏĂnj!ƒ Dźŏp ƒ ĂŤLj NJŏ5 ƨnjUk Dź! .qŏƨɢk!ƒ

Ŏ5 lƨdž 27 ɢLj! ƨnjUk ɨŏdžŭ˥Úƒ ɨŏhʊƨk!ƒ ýŏuʼƒĂdž LJD ɢLj! Oʼuʼkŏ ýĂþɳ!ƒ ýŭP LJdž ɨŏLjþdž!ƒ ɨŏhʊƨkǰ! ɨhʊ˥Lj!ɢhʊ ɢdžD Ülƨdž 14 ɢLj! ƨnjUk5 ɨŏhʊƨƩ!ƒ ɨʒǰ!ɢhʊ ɨlǰƩkdž!ƒ ýŏuʼƒĂdž!ƒ ɢdžD Ɣɢk±!ƒ .ýŏuʼƒĂdž 10 Ŏ!ƒĂo ɢLjŏŤoƱ5

ɨʒǰ!ƒ Cƨɳ LJD Uoʼŭ˥j5 Ɣɢk±!ƒ Cƒƨɳ˥D Ŏ5 ɨŏLjƱĂ!ƒ ɨŏĂnj!ƒ ƨŤɢLjƩ ƨĂƨhʊ ɨhʊ˥Lj LJƩ ɢdžD .lƨŏhʊ± ɨhʊ˥Ljhʊ ɨŏĂnj!ƒ ý±Tk Ŏk!ƒ ɨƛŭƛ!ƒ ƨŤɢLjƩ!ƒ ljƩnj! ɢuʼƨƩk ƨƛ±Ŭƒ ĂNj ɨŏhʊƨƩ!ƒ

:ƒƒɨllɛ Ĭʒ ɦʊĭʊʒƲNjllɛ ɦʊĭNjNJllɛ þljƒuɾƊŽ Ʀþɢɛ-2

:ɦʊĭɢþyllɛ ɦʊƨ‡llƒɢ ɦʊs‡yɨƊŽllɛ þljƒuɾƊŽllɛ -1-2

ɨ ʅ ƨþʊž!ƒ Ĭ!ƒ þĂƨLj ƊžĂŏ!ƒ :1 ţ ʊžllɛ

ɨoʊ Ţ !ƒ	Ɣɢk‡!ƒ Cƨɳ	ƨ Ţ LjƵ ɨŏĂnj!ƒ	ƒ Lj!ƒ	ƨĂoʊž!ƒ	yƱlʊž!ƒ
11	ɨŏɦʊƨƵ!ƒ ɨʒʊ!ƒ	ɨɦʊĂƨƵ!ƒ	ƊžĂŏ!ƒ (1) Ĭ!ƒ þĂƨLj ɨ ʅ ƨþʊž!ƒ	lɢŏo!ƒ ɨ ʅ ƨþʊž!ƒĂ	ýĂŪƒ

.Ĭ ƨþɑɨƊŽllɛ ƒƒɨllɛ Ă‡Y ɑƒƊŽɨYŰƒɢ ƊžĭɨɢllƒƱllɛ ɑɛɑɨYʊ ƊžƊŽ (1) þɑɨŢ ƊŽllɛ

ƨƨɦŏ "ɨŏ ʅ ƨþʊž!ƒ ljɢŏo!ƒ" ýĂŪƒ ƨĂoʊž!ƒ LJʊž "ɨ ʅ ƨþʊž!ƒ Ĭ!ƒ þĂƨLj ƊžĂŏ!ƒ" : ƒ Lj LJɋ ɨʒʊ!ƒ Ŏ5 ýʎʊžkk Ŏk!ƒĂ Ü‡ŏLjƱĂ!ƒ ɨŏĂnj!ƒ þɢƨɦƊ LJʊž Ŏ ʅ ɢ ʅ D þƨɦ þƨŏ ĭ Ʀ!ƒĂ Ü‡ɦĂƨƵ!ƒ ƨ Ţ LjƵ Ɣɢk‡!ƒĂ ɨ Ţ ɢP ɨ5 Ţ ɦ ƒ Lj!ɢ5 ÜɢLj Ţ Lj Ŏ5 þ ʅ ɳk ɢʊž ƒRNjĂ Üþŭɦ!ƒ ɨʒ! ŎNj Ŏk!ƒĂ ɨŏɦʊƨƵ!ƒ LJoʊLj5 NJkCƒƨpĂ ƒ Ljʊ! ɢLjk ʅ ƒƨþ þLjƨ5 Ü‡ŏɦʊƨƵ!ƒ ƨĂƨo!ƒĂ ýŏ Ţ D ŎɦʊƨƵ ƱPɦ Ɣk‡ ɨʊžɢƵ ɨ5 Ţ ɦ NJŏʊƵ Ÿƒ Ĭ ʊ Ţ ɢLjŏɦʊLj ɢnjŏʊƵ ɢLjʎoĂ ÜʊžŏƨƵ‡!ƒ LJƒCƨI!ƒ ɢnjɦ ýƨLj Ŏk!ƒ ɨʒʊ!ƒ Ü‡ŏɦʊƨƵ!ƒ ɢLjkʒʊɦ ljƊƨILj NJk!ɢ Ţ ɦ ljƨƒƨkƵƒĂ Ü ƨɢʊžzk ʅ Ŭƒ ɨʊŏƱ NJkɦʊĂƨƵ Ĭ ʊƵ ĭ ƨƒƨɳ!ƒ Ɣƨ T!ƒ U5ɢo þI5 ƊžʊƵ ʅ Ă yŏʊžɳ Ĭ ʊƵ Cɢu I!ƒ ýŭP LJʊž "ƨƒƨɳ!ƒ ɨ ʅ Lj ƨ5" ɢ ʅ Lj ƨ5 ƨ ƒþNjƒ LJʊž LJɢ‡ þI5 Ü‡ŏɦʊƨƵ!ƒ NJkʒʊɦʊĂ .LJƱĂ!ƒ ƨɦʊƵ ɨŏɦʊƨƵ!ƒ ɨ5ɢIλ!ƒĂ ƊžŏʊƵzk!ƒ ƨ‡ƒƨʊž

þƨ5!ƒ Ŏ5 ɑ ʅ ƨŏ ƊžŏʊƵzk!ƒ YɢƱp Ŏ5 ɨŏɦʊƨƵ!ƒ ƨĂƨo!ƒĂ ɨŏɦʊƨƵ!ƒ ɨʒʊ!ƒ ýɢʊžzk ʅ ɢ5 .ɨŏɦʊƨƵ!ƒ ɨ!ɢ Ţ Ŭƒ ĭ ƨƒƨɳ!ƒ

ƥƵĂdž LƗƵ ƨƤƫǩƊ Ů ǐǩơ ƒƨ‡Ǧɦ ǾdžƊ ǾƗƒǩǓƗǾƊ ƟǦɦǾ!ƒ ƒǩǸƗ Ǿ5" :ƗƨǦɦƵ ƒ ƗƗ!ƒ Ǿ55

ýƒƨǾ Ů ƴǩǦ‡!ƒ ƗƫɦƊ ǾơĂk ll!ǩ‡ ǨƒƨǦɦƵĂ ‡ǾɦƨƵ ƨĂƨơ ǾǸƗ Ü"‡Ǿƨƥdž!ƒ ǐ!ƒ ýĂƤƥ!ƒ

.‡ǾƨƒƒƨǸ!ƒ ƥǾ!ǦƗǩ!ƒĂ ǨƒƥǦƵ‡Ů! ɑƱơƨǾĂ ǸƗǩ!ǦǾĂ ǸƗǩɦĂƨƵ ǐǽƵ ǦƱ5Ǧơdž

ǦǸƗĂǽƵ "‡Ǿƨƥdž" ƠǽƱǾdž ǦƗƥǾǽƵ ƴǩ‡ ‡ǩ5Ů llǦƗǸƗ ƒ Ɨ!ƒ Ǿ5 Ǿǩ!ƒ ƗƨĂǾ!ƒ Ǿ5 ll!ǩ‡

Ü‡ǾɦƨƵ!ƒ ‡ʒǽ!ƒ ƨĂƨơɦ ǨƱƤ Ü‡Ǿƨƥdž Dž‡ƒ ǦƗƥǽƵ ƴǩ‡ Ǿǩ!ƒ ‡ǩ5ů!Ǧ5 .ǐƨƒƒƨǸ ǾƗƱĂ DžǽƵ

LƗdž ‡Ǿƨƥdž!ƒ Ǿ5 ƨƨ5ƨǾ ǐǩ!ƒ ǐƨƒƒƨǸ!ƒ DžǽƵ!ƒ ƨɦǩƵǾ ƒǩǸƗ!Ă Ü‡ǾƨƒƒƨǸ!ƒ ‡!Ăƥǽ! ‡Ǿdžƨƨ!ƒ ‡ʒǽ!ƒ

.‡ǾƨƒƒƨǸ ‡Ǿƨƥdž Ǿ5 ǦƗƗƗƒ ǐǽƵ ýǾ!ƥ ƒǩǸƗ ‡ơǦƨ!ƒ Ǿ5 ǩǾdžůǩ!ƒĂ ‡ơƱĂdž!ƒ ƨƱĂƨ!ƒ ýůƤ

ƨǦǾǩƤƒ Ǿ5 ǾƥƒƨǸƒ ǦƗƥƥĂǩĂ ÜƨǾdžǩdž!ƒ ǦƗƥɦĂǽƨƨƨƨƨ!ƒ ƨǾdžǩǩ Ǿǩ!ƒ ǦƗƥǩʒ! ǾƗƗ ‡ǾɦƨƵ!ƒ ‡ʒǽ!ƒ

:ǾƗƗĂ ÜΣƨƥ!ƒ ƨǾƨ Ǿ5 ‡ƗƗƗƗƗdždž ǨƒĂƱƤ ƨɦƵ DžĂƨƨƨ ǦƗƥƨǾƨƥǩ ƥƗƵ ƒǩǸƗ!Ă ÜǨƒƨǦɦƵ!ƒĂ ƱǦ5!Ůƒ

ƱǦǩƨƨƨƨůƒ ǐǽƵ ƴƨƥǩƊ /ǾǩǦƒƨƥ ƨƗƨơƊ/ƨǾdžǩƊ ƨƤǩ‡Ɗ /Ǩƒƥƨƨƨdž!ƒ ǾƗƥǦƵdž / ƒ Ɨ!ƒ DžƗƗ5Ɗ/ƊƨƥƊ

ǦƗƗƗ ƨǾdžƊ ƨƤǩ‡Ɗ Ǿ55 Ü‡ǾdžǾǽƵǩ!ƒ ‡ƤƗơ!ƒ ýůƤ DžǽƵdž ý‡ ƴƗƗƵǩǾ ƨƤǦƗƵ ƴƗƗƵ‡ ƨƨǩ‡ ƨƨǦƗƗƗ!ƒ

.‡ǾɦƨƵ!ƒ ƨĂƨơ!ƒ ƨƨǾ ƨƨƨǩ!ƒĂ ƨƨƨǩ!ƒ ‡Ǿƨƨǩƨƨƨƨƨ

ɢdž ƒRNjĂ Ü+hʊĂƨz!ƒ ƨ'Ţ Ljƨ ɢLj! ƨƨhŏ Ɣɢk±!ƒ LJdž ƨŏ'PŪƒ ƨĂơdž!ƒ Ŏ5 +ŏhʊƨz!ƒ ƥŏƨ YĂưĂdž :Ŏʊŏ ɢdž f Lj!ƒ Ŏ5 lƥ]ŋdž!ƒ ƨNjɢUdžʊ! ɢLjʊŏʊơk ýŭ'P LJdž NJŏʊƨ ƨ'ƨzkLj]

ýŭ'P LJdžĂ NJhʊ ƨŏdžkk ɢdžĂ +lƱLjdž ý±Ă ƥŏ!ɢlkĂ KƒƥɢƨhʊĂ ƨŏƨƨ + ƒƨkhʊ ƨFƒƨŋ!ƒ ƨ'Pƨk - LJdž Ćƨŋ ŎNj ƥŏ!ɢlk!ƒĂ Kƒƥɢƨƨƒ LJDĂ Ü+ŏƨFƒƨŋ ƥŏʊlkĂ lƥɢƨ! ŎơĂŏ NJLjƨhʊ ƨ'Tk±Lj f Lj!ƒ LJƒĂLjƨ Ĭʊƨ ɢUɢ5ơ +Lj] ý± LJdž +ŏƒƥƨƨ +Ljŏƥdž LJɢ±] NJhʊ ý5kơŏ ƥŏƨ ŎNj +ŏhʊƨz!ƒĂ Ü+hʊĂƨz!ƒ +džŏp .ƨŏƨz!ƒ + ƒƨk!ɢhʊ ƒƨɢ'Pk5ƒĂ Ňŏ]Lj!ƒ +Ljnjdž

f ɢ'PTD llɢLjNjĂ +LjĂʊdž ƱĂƱ'Phʊ Ŏhʊƒƨƨ f Lj!ƒ Ŏ5 Ŏk!ƒ lƨĂ'Ţ!ƒ ɢLj! ƠưĂk ll!Ŗ± - Kƒƨŏdždž LJdž ýŏ'Ţ Ū ƒ Σɢhʊʊ!ƒ Dznjkƒƥɢƨ ƨƨhʊD LJdž +ŏƒƥƨƨ +ŏhʊƨƨ5 ÜLJĂŋƨ5kŏ Σɢ]ƥĂ ÜLJĂŋ]Ljŏ Ü ĭ ƥŏʊlk!ƒ NJ]ɢhʊ!Ă NJλƒƨk Ĭʊƨ U5ɢơdž!ƒ ƨFƒƨŋ!ƒ +hʊĂƨƨĂ +!ɢ'Ţƒ Ĭʊƨ ƨhʊzŏ ƨFƒƨŋ!ƒ + ƒƨkĂ Σɢhʊ! ĂNjĂ ÜΣĂLjƨhʊ Σhʊʊŏ f PT ƠưĂk f Lj!ƒ ƨĂ'Ţ Ă ÜDznjkhʊĂƨz! ƒƨdžƨ NJLjĂƨhʊkzŏĂ .Ŏhʊƨz!ƒ DžʊŒ]dž!ƒ ƥƨ5!ƒ +hʊĂƨƨ LJdž Ćƨŋ Ă ĭ ƨFƒƨŋ ĭ ƥŏʊlk

+ŏƒƥƨƨ +Ljŏƥdž LJdž ýƨɢLjdž ŎNj ÜƳƨz!ƒ Dŏŏdž'Ţ k LJdž ɢnjLjD ŎơĂŏ ɢnjʊ±'T lƨĂ'Ţdž!ƒ ýƨɢLjdž!ƒ - .+ŏhʊƨz!ƒ ɢnjkz! Ĭʊƨ ƨĂ ýŏ'Ţ Ū ƒ ɢnjλƒƨkĂ ɢnjk5ɢlλ Ĭʊƨ +U5ɢơdž ýƒƨk Ů Ŏk!ƒ

ll]džkĂ +ŏhʊƨz!ƒ +zʊ!ƒ Ĭʊƨ +!ƒƥ KɢơʊƱ'Ţdž ɢnjkɢŏƱ Ŏ5 Dž'ưk Ŏk!ƒ NJkƒƨɢhʊƨĂ f Lj!ƒ Kɢdžʊ± - Ćɢ]Lj Ü ţ Ăƨ5dž ÜLJĂŏ5ƨơ!ƒ ÜШɢŏ]!ƒ Ü+ŏNjƒƨ!ƒ LJƒĂ!Ūƒ Ü+ŏƒƥƨƨ Ü+ŏhʊƨz!ƒ :ɢnjLjdž Üɢnjhʊ yƱžkŋdž!ƒ ƨŏƨz!ƒ + ƒƨk!ɢhʊ ŎơĂk +ʊŏ'Ţ D +ŏhʊƨƨ KɢơʊƱ'Ţdž ljŖNj .+ŏƒƥƨƨ +ŏhʊƨƨ ÜŇŏnjhʊ Ăŋ ÜLJŋ]Ljŏ .+ŏhʊƨz!ƒ +zʊ!ƒ ƨĂƨơhʊ ƱĂƱ'Pdž f Lj!ƒĂ DznjkƒƥɢƨĂ DžNjƥŏ!ɢlk Ĭʊƨ LJŏŏƨFƒƨŋ!ƒ +U5ɢơdžĂ

2-2 - ţǽllɛ :!úƨŪƒǤ hʊƽ±yɨƣƵllɛ þljƒuƣƵllɛ :Ĭ!ǫ Ɣǵk±!ƒ Ŏƽ Kǽţ ǫ lLjƒ þpĂ

:hʊĭǽĭq -ć

:1 ţǽllɛ !ƒ lŭŤ ƨƽ LJ±ƨ LJǽƒ LJǽţ ǫŭţ Ůƒ

ɨƣŤ!ƒ	Ɣǵk±!ƒ Ćƨη	ƨŤ LjƵ ɨŏĂnj!ƒ	f Lj!ƒ	ƨĂƣǽţ!ƒ	yƲlǽţ!ƒ
118	ɨŏhƨk!ƒ ɨŏǽţŭ ǫŭ Ůƒ	ǽţŭ ǫŭ Ůƒ	LJ±ƨ lŭŤ!ƒ (3) LJǽƒ LJǽţ ǽţŭ ǫŭ Ůƒ	ɨŏþƷk!ƒ ɨƣŤ!ƒĂ	Σ þǵ ǫ!ƒ

.Ĭ ƨþqǽllɛ ƒƒɨllɛ Ă±Y qjƒǽţYŪƒǤ ǽţĭɨǤllƒUllɛ qɛqYɛ ǽţǽ (3) þqŤǽllɛ

ɨƣŤ!ƒĂ ɨŏRƷk!ƒ Σ þǵ ǫ!ƒ ƨĂƣǽţ!ƒ LJǽţ ǽţŭ ǫŭ Ůƒ LJǽƒ LJǽţ LJ±ƨ lŭŤ!ƒ : f Lj LJD LJ±ƨ!ƒ GLj! ƨƨhŏ f Lj!ǵ5 ɨŏLjƲĂ!ƒ GLjkŏĂnj! Ŏ ǫ ǵ ǫ D LJĂ±ǽţ ljƨĂþh ĭ R!ƒ ǽţŭ ǫŭ Ůƒ ƨŤ LjƵ GLj! ƨƨhŏ .ǽţŭ ǫ!ƒ þƨ5!ƒ KǵŏƨĂƨư LJǽţ ŎNj Ŏk!ƒĂ ülŭŤ!ƒ ŎNjĂ ǽţŭ ǫŭ Ůƒ LJǽƒ LJǽţ ŎLjǵĂ!ƒ

ɨƣƨ!ƒĂ LJǵǽţŪǵh Σƣŏ ǵnjhĂ NJkŏŤPT ǽţŭ ǫŭ Ůƒ ŎǽţLjŏ ǵnjh LJŏþ!ƒ þǵǽţƵ ŎNj lŭŤ!ƒ :ŎNjĂ Ŏǽţŭ ǫŭ Ůƒ LJŏþ!ǵh ɨƲhkƨǽţ!ƒ ƨNjǵƲǽţ!ƒ LJǽţ ɨƵĂǽţηǽţ ǽţưŏ GLjŏþŏD LJŏh ĭ R!ƒ f Lj!ƒĂ

ƯƵhh ǽţnjưƵh ĂƲhkƨƒĂ ĭƨƒƨη!ƒ yǽţkηǽţ!ƒ ll ǫ ǵǽţk NJh Ü ƨ ŏLjƣ!ƒ GLjLjŏþ ĂNj ǽţŭ ǫŭ Ůƒ GLj! ƣưĂk f Lj!ƒ Ŏƽ Ŏk!ƒ lƨĂŤ!ƒĂ ÜŦƒƨƲĂ ýƣƨǽţ ĭ ǽƵ ǽţĂlk ŎNjĂ ÜƒĂƨƨĐkĂ ƒĂPĐk NJhĂ LJǽţ ƒRNjĂ ÜLJŏþ!ƒ LJƵ lƨhƵǽţ KǵǽţŭĂ± þĂηĂ ll!R± ÜNJkưŏƨ5h ǽţĂlŏ lŭŤ!ƒ lþǵηǫ ĭ ǽƵ LJǵ ǫ Lj KǵǽţŭĂ± NJǽţǽţ±ǽh f Lj!ƒ YĂưĂǽţ5 Ü"ǽţŭ ǫŭ Ůƒ LJǽƒ LJǽţ lŭŤ!ƒ" f Lj!ƒ LJƒĂLjƵ ýŭP KǵǽţŭĂ±!ƒĂ KƨƨhƵ!ǵ5 Ü ĭ ǽţηĂ ƨƵ Ÿ lþǵhƵ lþǵhƵ!ǵǽţŭ ǫŭ Ůƒ LJǽƒ ɨǽţŭĂ± þηĂk ll!R± Üɨǽţŭ ǫ .GLj Ť Lj Ŏ5 lþ ǫ ηǽţ!ƒ ɨŏLjŏþ!ƒ ǽţŏl!ǵh ŎƣĂk Ŏk!ƒ

lŭŢ!ž NJƒfƥƊ ƥljƵ Dižĭ]dž!ƒ Ǵnjhu DižĂlŏ Ŏk!ƒ KǴ‡ƨơ!ƒĂ ýƒĂƥŮƒ ƠưĂŏ ýĂƥη Ǵljŏƥ!

.łơŏơŢ Ǵljkŭ Ţ LJĂ‡k Ĭkơ Ǵnjhu Dižƨk!Ůƒ lƨĂƨưĂ

LJ‡ƨ lŭŢ!ƒ LJĂ‡ Dižŭ]ŰǴhu ƨƒƨkƵŮƒ :ŎNjĂ Ü f Lj!ƒ Ŏ5 Ǵlj! ƨnjƲk lƥŏƥƵ Dižŏƥ lŭŢ!Ă

ĭƥđdž!ƒ Dižĭ]dž!ƒ ƨhukƵŏ ƒR ƨǴnjljk ǴnjhuĂ Dižĭ]dž!ƒ łŏŢPT ýdžk‡k ǴnjhuĂ ÜDižŭ]Ůƒ Ŏ5 ĭƨĂƨư

.Ƶŏljơ!ƒ NJljŏƥhu ƨPkƨŏĂ NJηĂ ýdž‡ƣhu NJkŭŢ!

NJ! ƠŢk ŮĂ NJlj‡džŏ Ů ΣηLj!ƒ f PT!ƒĂ lŭŢ!ƒ LJdž Ćƨη lƨǴnjƲ!ƒ LJŮ lƨǴnjƲ!ƒ

.lŭŢ!ƒ

Džů» :Ĭ!ǴƵk ł!Ăl! Ülŭ Ţ!ƒ Ĭ!ž ýƥk łdžŏƨ‡ łŏƥhu NJŢLj Ɣk‡!ƒ DižkkPŏ f Lj!ƒ ƨPć Ŏ5Ă

ƥĂηĂ Ĭ!ž ýŏ!ƥ łŏŮƒ ljRnj5 (103) النساء الآية **«ƒłNjƵNjƵŽ ƒǴƒłNl DžĭĭĭĭŽDlŽllɛ Ăłƴ ƥl ƒłl ƒúłTllɛ**

ŎhuƨƵ!ƒ ƥƨ5!ƒ ll]dižk Ĭ!ž LJǴNjƨhu ƨhu‡D ýηĂ ƨƵ Ÿƒ Dižŭ‡Ă f Lj!ƒ Ŏ5 łŏdžŭ]Ůƒ łŏĂnj!ƒ

.LJŏƥ!Ǵhu f ĂŢP!ƒ NJηĂ Ĭ!ž ĭƨƒƨη!ƒĂ

LJŏƥ!ƒ LJĂ‡ ÜlƥŏƥƵ Dižŏƥ Ŏ5Ă łơưƒĂ lƨĂŢhu ƨnjƲk ǴljŢLj Ŏ5 łŏLjŏƥ!ƒ ƨNjǴƲdž!ƒ LJƶ

.lƨλ‡hu Ɣk‡!ƒ ǴNjƥ]η ƥl5 ƒRnj!Ă Ülłŏ!ljƲĂ!ƒ ǴljkŏĂNj ƨŢǴljƵ DižNjƊ ăƥơƶ

:hŭĭ5ú]Ůƒ - f

ţ dllɛ :2 DižnjdžƨkơƊĂ LJŏLj]dž!ƒ yŏƲƊ

łơ5Ţ!ƒ	Ɣk‡!ƒ Ćƨη	ƨŢLjƵ łŏĂnj!ƒ	f Lj!ƒ	ƨĂơdž!ƒ	yƲldž!ƒ
35	łŏhuƨk!ƒ łŏLjƥdž!ƒ	Dižŭ]Ůƒ	yŏƲƒ LJŏLj]dž!ƒ DižnjdžƨkơƒĂ	łĭjFǴƵ!ƒ	ŎLjǴλ!ƒ

.Ĭƨƥ]ƥDžllɛ ƒłllɛ Ă‡Y]ƒDžłYŮƒǴ DžĭłǴllƒUllɛ]ɛ]Yɛ DžDž (4) ƥ]TDžllɛ

Ŏdžŏŭzk!ƒ ƴƱldž!ƒ Ŏ5 ɬŏLjƱĂ!ƒ ɬŏĂnj!ƒ Džŏp LJdž ɬdžŏp ƿĂŋĂ ĞLj! Ơưkŏ ýĂƿn!ƒ ýŭP LJdž

."DžnjdžƧkơDĂ LJŏLjLj ʅdž!ƒ ƴŏƱD" LJƒĂLjƶh ΣƧƿ!ƒ ƒRNj ɬŏLjƿdž!ƒ ɬŏhƧk!ƒ Ćƨŋ Ŏ5 ŎLjĞƛ!ƒ

Ŏk!ƒ ΣƧƿ!Ğh LJŏkI5Ƨdž!ƒ LJŏkƧĂʈ!ƒ ýŭP LJdž ƟĂưĂh ΣƧƿ!ƒ Ŏ5 ɬdžŏl!ƒ IjRNj Ĭŭŋkk

LJʅ!ƒ Ŏ5 LJƶĞƱ qŏT Ĭŭƶ IjĞLjŏƶ KƶƿĂ ŧĂʅ!ƒ Ŏ5 NJŏhƒ ɬI5Ƨh Ğ5Ʊ :Ĭ!ĂŪƒ IƧĂʈ!ƒ ýƛdžk

.ŧŏƧƱ!ƒ ƴƱƿ NJŏŭƶ Ɣƶʈ

Ŏ5 ƵƿĂdž!ƒ ƒRNj ýƛdž Džnjƨh ɬʈĞP Rŏdžŭkŭ! ɬƛƿĞơ!ƒ IjRNj ýĂơ ɬŭFʅD ƴKĞ‡!ƒ ƟƧƱŏ ĞLjNj

Ĭ!ǫ NJŋkŏĂ NJŭIƶ DžƿPŏ ƵĂʅ ĞLjNj Rŏdžŭk!ƒ Ŏ!Ğk!ĞhĂ ÜDžnjŭƶ5 ƿƨ LJĂ‡ŏʅ ƒƿĞdž ɬŏdžĂŏ!ƒ DžnjkĞŏơ

ýĂơ Ğnjhʅk‡ƒ Ŏk!ƒ KĞdžĂŭƶdž!ƒ ƨĞdžƛkʅƒĂ qŏT!ƒ ƒRNj IƿƶĞʅdž ĂNjĂ ƵƿĂdž!ƒ ƒRnj! ƨŏP!ƒ ƴLjĞŋ!ƒ

IIƨĞhk Ÿƒ LJĂ‡ Ŏ5 ɬŭƛdžkdž!ƒ LJŏdžŭƶdž!ƒ ĂD LJŏƿ!ƒĂ!ƒ LJdž ĆƒĂʅ DžnjdžƒƧkơƒĂ LJŏLjʅdž!ƒ ɬƶĞƱ

ɬdžŏp ĞLjʅĂ5Lj Ŏ5 YƨĂk ĞnjLjDĂ DžnjdžƒƧkơƒĂ LJŏLjʅdž!ƒ ɬƶĞƱ Ĭŭƶ ĞLjƛơ Džŏƨŋŋ!ĂʅƨĂ Ĭ!ĞƶkĂ

.ƿƨ5!ƒ ɬŏĂNjĂ Džŭʅŭƒ Džŏp LJdž

II!Rŋ ÜĞnjƶdž ɬ ŏƿơ!ƒĂ ΣĂŭŋ!ƒ ýĂĞơk Ğnjkƿŋ ɬI5Ƨh IĞk5! IƧĂʈ ΣƧƿ!ƒ ƒRnjh KI5ƨD II!Rŋ

NJŏDƨ ĆĞƱƶŭ ý5Ʊ!ƒ ƴ5ƿk Ŏk!ƒ ƵƿƒĂdž!ƒ IjRNj ýĂơ ɬŭFʅƧh IƧĂʈ!ƒ IjRNj ƴĞk‡!ƒ ƴơĞʈ ƴhŭkŏ

Džŏl!ƒ IjRNj ƿŏŭIk ɬ!ĂĞơdžĂ Ğnj! ɬnjhĞʈdž KĞ5ƨʅk LJƶ ɬ ơh!ƒ II!Rŋ‡Ă IƧĂʈ!ƒ LJƶ ƨŏhƶk!ƒĂ

.ɬŭŏhLj!ƒ

KĞƿŭƶŭ! ŭĂʈĂĂ ɬʅƨƿdž!Ğh ƒƨĂƨdž ĭƨʅŭƒ Ʊŏơdž!ƒ LJdž Dƿhŏ Ƶƨƶʅj Ğdž‡ DžƒƧkơŭĞ5

ĞLjĞʈĂD Ŏk!ƒ ɬŏdžŭʅŭƒ Džŏl!ƒ LJdž ɯRĂdžLj ƿʅŋk ÜIƨŏʒʈ!ƒ IĞk5!Ğ5 Üƿƒ5ŭƒ LJŏh ɬŏƶĞdžkŋŭƒ

.Ğnjŏŭƶ UĞ5ơ!Ğh DžŭʅĂ NJŏŭƶ Ÿƒ Ĭŭʈ ýĂʅƨ!ƒ

ƣƴƥƒ‡ƓƒƓ hƴƽ‡ƴ‡ƋŽƓƓ ƥljƒƤƤƋŽƓƓ -3-2

ýǔƓƓƓ ýƽƓƓƣ ƣƓƓƒƓƓƓ

Ŏnj5 Ü" Ǥnj!ŭlƙ]ƒĂ Ǥnjƙŏƨơ ǤLjƥŭɦ NJŏ5 Ƙƨɳƨƙ]ƒ ĭ R!ƒ DžĂǎ!ƒ": lƨǤɦƶ ll ǤLjNj ll!Ɽ‡ LJdžĂ ÜǤnjƙƥǤŏ]Ă Üƥŭɦ!ƒ ƭŏƨơ YǤɳƨƙ]ƒ ýɳD LJdž ĭ ƨƒƒƨɳ!ƒ Ɣƨ‡T!ƒ ýǤưLj Ĭʊƶ ýƥk lƨǤɦƶ .ƨ ŏLjơ!ƒ ǤLjLjŏƥĂ ƨƒƒɳ!ƒ ƭɦĂƨƶ Ĭʊƶ UǤ5ơ!ƒ ýɳD

LJdž Ŏ]Ǥ]D DžĂldž ĂNj qŏƨǤk!ƒĂ ÜDžŏUƶ ƥŏɳdž qŏƨǤkɦ ƨPƨŏ Dżʊ]dž Ŏɦƨƶ ƥʊɦ ƨƒƒɳ!Ǥ5 .ƭŏƨƒƒɳ!ƒ ƭŏLjƲĂ!ƒ ƭŏĂnj!ƒ ƚǤdžĂldž

NJƶLj Ť ĭ R!ƒ qŏƨǤk!ƒ ƒRNjĂ ÜƭŏʒŏƨǤdž Ũƒ ƭdž Ũƒ qŏƨǤk LJdž ƭŏƨƒƒɳ!ƒ ƭdž Ũƒ qŏƨǤk LJǫ ƭŏĂNj ý‡T Ŏ5 ƔƨǤư ǤnjPŏƨǤk5 Üýŭlƙ]Ůƒ Ĭʊƶ ýĂ Ť ơ!ƒ ýɳD LJdž ƨƒƨɦŨƒ ǤLjƇƒƥnjT .NJƙŏĂNj Dżnj5 NJ! Ĭ Lj]kŏ Ĭ ƙơ NJPŏƨǤkɦ NJƙŏƶĂƙĂ Ɽŏdžʊƙʊ! NJLjŏlʊƙ Ɣɳŏ Ǥdž ƒRNjĂ Ü ĭ ƨƒƒɳ!ƒ Ɣƨ‡T!ƒ

NJLjƲĂɦ ƥƨ5!ƒ ƲǤɦƙƨƒ Ĭʊƶ ƭ!ŭƥĂ Üƨƒƒɳ!ƒ qŏƨǤk Ĭʊƶ ýŏ!ƥ ĂNj ýŭlƙ]Ůƒ ƥŏƶĂ .LJƲĂ!ƒ ƒRNj ƇǤLjɦD Ŏ5 ƭdžŏl!ƒ ljRNj Σƨƨ ýĂǤơƙ Ŏnj5 ÜNJ! NJɦơĂ

Üýŭlƙ]Ůƒ ŎNjĂ Üƭŏ'PŏƨǤk!ƒ KǤơʊƲ Ť dž!ƒ LJdž ƭƶĂdžɳdž Ĭʊƶ ƒ Lj!ƒ LJdžưƙ ll!Ɽ‡ Üƨƒƙƶƒ Ĭ ƨPƨɦ DžǤƶ ý‡ Üƭdžŏ Uƶ ƭɦ]ǤLjdž Üýŭlƙ]ŮƒĂ ƭŏƨơ!ƒ ÜŎLjƲĂ!ƒ Dżʊƶ!ƒ Üƨƒƒɳ!ƒ Ǥŏơƙ ljRNj ƥĂɳĂĂ Üƭŏ]ƲĂ!ƒ ƭŏĂnjʊ! ŎPŏƨǤk!ƒ ƥƶɦ!ƒ LJƶĂ Üƨƒƒɳ!ƒ qŏƨǤk LJƶ ƨɦƶƙ KǤdžʊ‡!ƒ ljRnj5 Ɽŏdžŭk!ƒ ƨŏ5ơƙĂ lƨƒƨĂ!ƒ lĂƶƥ Ĭʊƶ ýŏ!ƥ Ŏƒƒƥƙɦƒ ƭŏLjƇĂ!ƒ ƭLj]ʊ! ƔǤk‡ LJdž ƒ Lj Ŏ5 Kƒƨ Ǥɦƶ!ƒ .ƭŏLjƲĂ!ƒĂ ƭŏPŏƨǤk!ƒ DžnjƙŏĂNj Ĭʊƶ ƭU5Ǥơdž!ƒĂ ƥŏɳdž!ƒ ƨƒƒɳ!ƒ qŏƨǤk ƭ5ƨƶdž Ĭʊƶ

ýŭlƙ]Ůƒ ƥŏƶ5 Ü ll ǤLjNj lƨŏLjdž YĂdžT!ƒĂ ƭƶdžƙɳdž ƭʊƒǤƶ! lƨĂ Ť ƥɳĂk ƒ Lj!ƒ Ŏ5 ll!Ɽ‡ .ƨƒƒɳ!ƒ qŏƨǤk LJdž Dżnjdž Ƈƨɳ ĂNjĂ Ü ĭ ƨƒƒɳ!ƒ Ɣƨ‡Tʊ! ƭɦ]Lj!Ǥɦ lƥɳdž!ƒ DžǤŏŨƒ LJdž

LJĂkŏƨ!ƒ ŎLjɳ **:2 ţ** dżllɛ

‡oɔŤ!ƒ	Ɣǵk‡!ƒ Ćƨɳ	ƨŤLjƵ ‡ŏĂnj!ƒ	ƒ Lj!ƒ	ƨĂoʼdž!ƒ	yƱlʼdž!ƒ
57	‡ŏhƨƵ!ƒ ‡ʒǰ!ƒ	ĆǵdžkLjŬƒ ŎPŏƨǵk!ƒ Ŏɔƒƨʒɳ!ƒĂ	Ŏljɳ(1) LJĂkŏƨ!ƒ	Ŏo!ƒ ‡ŏƨl!ƒĂ	‡ !ǵƛ!ƒ

.Ĭƨƥɑɑdžllɛ ƒƒ‡llɛ Ă‡Y ɑƒFdŽ‡YŰƒǵ DžĬ‡ǵllƒUʼllɛ ɑɛɑYɛ DžDŽ :(6) ƥɑŤdžllɛ

LJdž ‡ƵĂdžɳdž Ɣǵk‡!ƒ ƔoǵŤ yʼuʼŏ ‡ŏƨl!ƒĂ Ŏo!ƒ ƨĂoʼdž LJdž ƒ Lj!ƒ ƒRNj Ŏɔ

.ƥǰhu!ƒ ƒRNj ‡hĂƨƵĂ ƥŏ!ǵlkĂ Uʼƨɔ LJƵ ƨhƵk Ŏk!ƒ ƒ ĂŤLj!ƒ

lƨĂŤ!ƒ ǵLj! OʼuʼĂk ‡ ŏo Ü57 ƒ Ŏɔ LJĂkŏƨ!ƒ ŎLjɳ ƒ Lj ýǵƛdž!ƒ ýŏhl ĬǰƵ ǵLjRʼPƒĂ

lƨɳTɔ lƨŏʒŤ!ƒ ‡ŏƨl!ƒĂ Ŏǰhɳ!ƒ Ʊŏoʼdž!ƒ LJdž Ülƥŏ!ǵlkĂ ĭƨFƒƨɳ!ƒ ƔƵ!ƒ ýĂŤŬ ƥŏlɳk

‡Uɔǵoʼdž ƥɳLj ll!R‡ Ülƥƒƥkdžƒ LJƵ ýhu Ɣlo ĭƨFƒƨɳ!ƒ ƔƵ!ƒ ‡hĂƨƵ ĬǰƵ ýƥk Ů LJĂkŏƨ!ƒ

ljRNj Cƒƥkƨ Ŏɔ lƥlɳkdž Ŏʒŏƨǵdž Ůƒ LJnjƛƒƨk LJƵ Kǵŏǰ‡ǵhl!ƒ lĂlLj!ƒ ‡ŤǵPĂ ĭƨFƒƨɳ!ƒ ƔƵ!ƒ

‡ŏǰ‡ǵhl!ƒ ‡hɳ!ƒ Džnjƒƒƥkƨǵhu LJĂkŏƨ!ƒ ŎLjɳ‡ ‡ŏƥǵƵ!ƒ Kǵhlǵljdž!ƒ Ŏɔ Ĭko Ŏǰƒǵhl!ƒ ĭƨ!ƒ lĂlLj!ƒ

.ƨǵʒŤ!ƒ LJǵŏkɔ!ƒĂ Kǵŏkɔǰ! ‡hlLj!ǵhu ýǵo!ƒ ll!R‡Ă Ŏɳlɔljhu!ƒĂ Uʼŏhŭƒ Ă ƨɔŤŬƒ LJĂǰ!ƒ KƒR

ΣĂdžǰdž ‡ƒƨk LJdž NJhuLjƒĂɳ ý‡hu ĭƨFƒƨɳ!ƒ ‡ƒƨk!ƒ ‡ldžŭdž Ɣǵk‡!ƒ ƔoǵŤ ýĂǵo ƥl5

ƥlɳk Ŏk!ƒ yƱžkɳdž!ƒ ‡oŏƨTĂ Ŏɔƒƨʒɳ!ƒ ĆǵdžkLjŬƒ ƒRnjhu ‡lǰƵkdž ƨNjǵUdž LJdž NJŏɔ ǵdžhu Ʊŏoʼdž!ǵ‡

‡ɔǵlƛ LJƵ lƨhƵdž lƨĂŤ Ŏɔ ƨNjǵUdž!ƒ ljRNj LJŏhu Ɯƨdž!ƒ ŬĂǵoʼdž ÜNJhu LJĂƨkƵŏĂ ĆǵdžkLjŬƒ ƒRNj

ĬǰƵ DžĂŏ!ƒ ýŏɳ ‡oŏ KpĂ!ƒ Σɔlj Ŏɔ ĂNjĂ ÜDžĂŏ!ƒ ƥo! LJƒƥlɳdž ŬƒƨŬĂ LJǵŏNjǵLjkdž Ů ƥŏ!ǵlkĂ

LJĂkŏƨ!ƒ ŎLjɳ ‡ǰoƨdžĂ ÜŎʒŏƨǵdžƒ ýŤƒ LJdž ƔƨƵ ǵLjLjĂ‡ Ŏɔƒƨʒɳ!ƒĂ ŎPŏƨǵk!ƒ NJƛƒƨkŏ ll ldžk!ƒ

ǵLjhu ƨƥɳŏ Ŏk!ƒ ƥŭhu!ƒ KƒĂƨƛ LJdž lĂƨƛ ĂNj ýhu Ɣlo‡Ă ‡ƒƨk!ƒ ĬǰƵ Uǵɔoʼǰ! ƨnjUdž‡ Klŏ!

.ǵnjŏǰƵ ‡Uɔǵoʼdž!ƒ

üŤƨllɛ ɦŤűɑ

ŧLjʅʊ! ŧöLjƥdž!ƒ ŧöɦƨk!ƒ Üŧödžŭʅʊƒ ŧöɦƨk!ƒ -ŧöɦƨƨ!ƒ ŧʒʊ!ƒ Ŏ5 ŎɦǤk‡! ǤLjkʅƒƨƥ ýŭP LJdž ŧöĂnj!ƒ Džöl! ƨöɦ‡ ý‡Tɦ LJdžưk NJLjD Uơŭʊ Ǥljλơɦʊ Ǥljkʅƒƨƥ ýơdž ĂNj ĭ Ɽ!ƒĂ ÜŎƑƒƥkɦƒ ŧöLjǤλ!ƒ ŧλŭλ!ƒ ƥǤƨɦʊŬƒ Ɣ Ǥk‡!ƒ LJödžưk ăƥdž Ŏ5 ƨöɦ‡ ƨ5 ƥɳĂö ŧöơɦ Ü ŧ ŭλ!ƒ NJƑƒƨɳD Ŏ5 ŧöLjƲĂ!ƒ yöưƒĂdž NJö5 yʅkkĂ NJkǤöƲ Ŏ5 ýdžơö NJLjD Ɽ Ü(ɑöƨǤk!ƒ /ŧɦĂƨƨ!ƒ/Džŭʅʊƒ) ŧöLjƲĂ!ƒ ŧöĂnj!ƒ Džöl! ŧlʊƨkdž!ƒ Džöl!ƒ Ĭ!ţ ŬĂŢĂ ÜDžŭʅʊǤɦ ŧlʊƨkdž!ƒ yöưƒĂdž!ƒ Ǥnjöʊ‡kĂ Üƨöɦʊƨ ý‡Tɦ ŧöɦƨƨ!ƒ ŧʒʊ!ƒ ŎƑƒƥkɦƒ ŧöLjǤλ!ƒ ŧLjʅ!Ǥɦ ƒ ǤP!ƒ Ŏʅƨƥdž!ƒ Ɣ Ǥk‡!ƒ Ŏ5 ǤnjŢLj Uơʊk Ŏk!ƒĂ ŎLjƲĂ!ƒ CǤdžkLjŬǤɦ .ŎLjǤλ!ƒ ýöɳʊ!

ŧöLjƲĂ!ƒ ŧöŢPT!ƒ KǤdžĂlدžĂ Džöp YƨƨĂ LJƲƒĂdž!ƒ ŧƑTLjkɦ ŧ5ʊ‡dž!ƒ ŎNj ŧʅƨƥdž!Ǥ5 ƒɽ ĭ!ĂŬƒ ŧʊơƨdž!ƒ ŎNj ƨɦkƨk ǤnjLjĂ‡ ÜŧöƒƒƥkɦŬƒ ŧʊơƨdž!ƒ Ŏ5 ƒ ĂŢP!ǤɦĂ Üɽödžŭk!ƒ ăƥ! .ŧöLjƲĂ!ƒ ĂD ŧöŢPT!ƒ CƒĂʅ NJköĂNj ƨǤTk‡ƒ ĬʊƨƨDžnjköƨĂk!

Ǥdž ĬʊƨƨUǤ5ơ!ƒĂ ÜǤnjö!ţ CǤdžkLjŬƒĂ ƨƒƨkƨŬƒ ƲĂƨĂ LJƲĂ!ƒ Ɣơ ĬʊƨƨDžnjkƑTLjk ll!Ɽ‡Ă NJköƒƨ y5ƨ ýɳD LJdž Ŏdžŭʅʊƒ LJöƥ!Ǥɦ ll ʅdžk!ƒĂ ĭ ƥǤdž!ƒĂ ĭ ƨ‡5!ƒ ŧ ƒƨk!ƒ LJdž ƥƒƥɳŪƒ NJ‡ƨk .ƨƑƒƨɳ!ƒ CǤdžʅ ŧĂ5 ŧöɦƨƨ!ƒ ŧʒʊ!ƒĂ

ŧöĂlk Ŏ5 ƨöɦ‡ ƨĂƥ NJ! ŧöLjƥdž!ƒ ŧöɦƨk!ƒ-ŧödžŭʅʊƒ ŧöɦƨk!ƒ-ŧöɦƨƨ!ƒ ŧʒʊ!ƒ Ŏ5 ŎɦǤk‡ LJD .ɑöƨǤk!ƒĂ ŧɦĂƨƨ!ƒĂ DžŭʅʊǤɦ ŧʊŢkdž!ƒ Džöl!ƒ ŧöpƨkɦ ll!ɽĂ Üŧöʊ!ƒĂ ŧöĂnj!Ǥɦ ɽödžŭk!ƒ ŎƨĂ

خاتمة

ԻԴԺՀԲՊ

Դեզ LJՀ ԵՀՀԻԻԻ ԻԵԼԳՀ!Ի ԻԼԻԼԼ! Ի ԱԻԼ Ա!Ի ՄՀԵՀ ԿԳՀ# ԵՀ ԻՀՆԻ ԳԼԻՀՀ ԻՀԼ LJԴԺ ...
:ԵԼԼԵ ԳԴԺ ԳԼԻԿԼԻԿԼԻ ԻԵԼԻԵԱ!Ի ԻԵԱՆԻ!Ի

ԱԻ! ԻՀԳԿ#!ԻԱ ԼԳԻՀԼ!ԻԱ ՄԳԴԺԿԼԼԻ ԼՀԳՆԻԴԺ ԻԵԴԺԼԻԿ ԼԼԼՀ ՀԵՀ# Ի#ՄՀ ՀԼ# ԿԳՀ#!Ի ԻՀՆԻ LJԴ
.ԳՆԻՀԼԿԳՀ ԻԵԴԺԼԼԻԼԻԻ ԻԵԼԻԳԼԻԻԻ ԴԵԵԼ!Ի ՊԵԼՀԿ ԼԼԼՀ Ի#ՀԼ ԻԴԺՀԼԼ ԵԿ!Ի ՀԵԴԺԼԼԿ!Ի

Ü#ԵԴԺԼԼԻ ԻԵՀՀԿ!Ի Ü#ԵՀՀԿ!Ի ԻԿ!Ի) Ի ԼԼ!Ի ԻԻԱԴԺ!Ի Ի'ԱԱ Ի#ՀԼ ԻԴԺՀ ԿԳՀ#!Ի ԻՀՆԻ
.ԿԻԳԿ#!ԳՀ ԻՀՀԳԼԴԺ!Ի ԿԵՀՀԼ LJՀ ԻԵԻԵ!Ի ԴԳԼԼ!Ի ԿԿԱ ԻԵԱԴԺ ԿԳՀ# ԵԿ (ԻԵԼԻԴԺ!Ի ԻԵՀՀԿ!ԻԱ

ԻԼԼԼ!Ի ԳԻՀՆԼԼ!Ի ԵԿ ԻՀ#ՀԴԺԿ ԻԵՀՀ!Ի ԻԿ!ԳՀ ԻԼԼԼԿԴԺ!Ի ԻԵԼԼԵԱ!Ի ԻԵԱՆԻ!Ի ՀՆԻԳԼԴԺ ԿԿՀՀ
. Ի ՀԻՀՆ!Ի ԿՀԿ!Ի ԳԳԿԴԺԿԼԻԻԱ ԻՀԱՀՀ LJՀ ԵԵ ԳԳԼԴԺ ԻԵՀՀ!Ի ԻԿ!Ի LJԱ# ԿԳՀ#!Ի

ԳԼԼ LJԴԺ ԻԼԱՀԻԴԺ!Ի ԻԻԱԴԺ!ԳՀ ԻԵԼԵԱ!Ի ԻԵԱՆԻ!Ի ԴԵԵԻ Ի'ԴԺԻ ԼՀՀ Ի#ՀԼ ԿԳՀ#!Ի ՀՆԻ ՀԻ#
.ԻԵԻԱ ՀԱԵԴԺ LJԱԼԻՀ ԿԵԿ Ի ԼԼ!Ի ԻԻԱԴԺ!ԳՀ Ի#ԼԼԼԿԴԺ!Ի Ի ԱԻԼ!Ի ԴԵԵԻԿ

ԳԻ! ՊԵԴԺԼԼԿԼ! ԳԳԻԴԺ!Ի ԵԵԼԿ ԿԿԳԿ#!ԳՀ ԻՀՀԳԼԴԺ!Ի ԳԼ ԵԵ ԿԳՀ#!Ի ԵԵ ԻԵԱՀԼԴԺ!Ի ԿԳԼԳԳԻԼ!Ի
Ի#ԿԿՀԴԺ ԻԵԵ ՀԱԻ ԻԿ# ԻԿԻ ԼԼԼԴԺ ԴԵԼԼԼԿ!Ի ԻԼԼԴԺՀ ԵԵ ԳԼԻԴ ՀԵԴԺԼ!Ի ՀԳԴԺԿԼԿ!Ի ԻՀՆԻ!Ի ԻԼԼԼԿԴԺ!Ի
.ԻԼԼ!Ի ԳԳԵԼԻԴ Ի ԼԼԼ

ʊɯɛƥɒǯllɛɴj ƥɑʃʇɒǯllɛ ɦʊɒǯəʃƽ

ƱƱƥƷŽƝj ƥƣƤƬƷž ƱƱƐƥƷŽƝj ƥƣƤƬƷž:

1- ŤŤƤ LJdž łŏƧƒƨƨƞ!ƒ łŏLjƱŎĂ!ƒ łŏĂnj!ƒ ý‡TkĂ łŏŢƤT!ƒ KǴdžĂldž :ƨŢǴLj lƨhƥĂh .D
łŭƥƨĂ ÜłŏŽǴdžkƞŬƒĂ łŏdžŭŢŰƒ DžĂŭƨ!ƒ łŭƞdž ÜŘŏdžŭk!ƒ KǴhŢk‡dž

2- ýŏŢŏk!ǴhƝJkƥŭŽĂ KƒCǴƨ‡!ǴhƨƨǴldž!ǴhƨƨǴhƨƨǴhƨƨ

12- ƱƐƥƀƶƝƱ :LJƇƥƣƑ ƱƐƥƀƶƝƱ ƥƣƑƬƀƶƝƱ ƥƣƑƬƀƶƝƱ ƥƣƑƬ

ЗЦƑYDžllЄNj !ШƑYDžllЄ Ƨ:

1- LJhƒ ÜŎ:Ljη ƑƓŤƤ!ƒ f Ü Ƕ ƥdžoʻdž Ƶ!Ž ÜƓƓnLj!ƒ Ü1Ш Ü Ƴ Ü Ƴ ÜƶK ƒ Ƨƒƥ Ü!ƶz!ƒ Ƴ‡k!ƒ

.33 : f ÜKĂƧŏhu

2- LJhƒ ƧĂƱLjdž :!ƧĂƱLjdž LJƓƓ! ƒ Ü5ƥŭndž!ƒ Ü!ƶz!ƒ LJƓƓ! ƒ Ü1988 Ü ƶ Ƴ ÜKĂƧŏhu Ü!ƶz!ƒ LJƓƓ! ƒ :

.373

3- LJhƒ ƧĂƱLjdž :!ƧĂƱLjdž LJƓƓ! ƒ ƥƓŤ Ƨƒƥ Ü!ƶz!ƒ LJƓƓ! ƒ Ƨ ÜKĂƧŏhu Ü1999 ¡1 Ü Ü1Ш f : 139.

4- Dznzdž ƶŏƓĂ!ƒ.

فهرس الموضوعات

ﺍﻟﺼﻔﺤﺔ	ﺍﻟﻌﻨﻮﺍﻥ
	ﺍﻟﺒﺎﺏ ﺍﻟﺮﺍﺑﻊ
ﺃ - ﺟ	ﺍﻟﺘﻮﺟﻴﻪ
ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ : ﺍﻟﺒﺎﺏ ﺍﻟﺮﺍﺑﻊ	
6	ﺍﻟﻌﻼﻗﺔ ﺑﻴﻦ ﺍﻟﺒﺎﺏ ﺍﻟﺮﺍﺑﻊ ﻭﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ
6	1- ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ
6	ﺟ - ﺍﻟﻌﻘﻞ:
6	د - ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ:
7	2- ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺮﻭﺣﻴﺔ
8	3- ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﺴﻤﻴﺔ
9	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ : ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺮﻭﺣﻴﺔ (ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﺴﻤﻴﺔ ﺍﻟﻌﻘﻠﻴﺔ)
9	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ:
11	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ:
13	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ:
15	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ: ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺮﻭﺣﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺒﺪﻧﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ:
ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ : ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺒﺪﻧﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺮﻭﺣﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ .	
20	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ: ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ
25	ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺨﻠﻘﻴﺔ : ﺍﻟﺘﺮﺑﻴﺔ ﺍﻟﺠﻨﺴﻴﺔ

33	hᴜǐllƒᴉ ʅŪɛ
34	hᴜǐǵƥ+llɛNᵢ hᴜǐᴅŽűƨŪɛ hᴜǐǵƥ+llɛ Ûhᴜǐǵƥʏllɛ hᴜƩ‡llɛ ǐǵƒ+ᴉ ǐʒ hᴜǐᵈᵈŬNᵢʃllɛ hᴜǐNᵢNᵢʃllɛ !ǐ5 hᴜǐᵈᵈqᴅŽllɛ
34	ƥƒkűklɛ ƒƒ+ᴉllɛ ƥɛʀɯc ǐʒ hᴜǐNᵢNᵢʃllɛ ƥᴚƒᵈᵈY -1
37	ƒƒ+ᴉllɛ ǐʒ hᴜǐᵈᵈŬNᵢʃllɛ hᴜǐNᵢNᵢʃllɛ ƥlᵢʃƒuᴅŽ ʀƥǵc -2
37	hᴜǐǵƥʏllɛ hᴜƩ‡llƒǵ hᴜs‡yƭᴅŽllɛ ƥlᵢʃƒuᴅŽllɛ-1-2
40	!űƨŪƒǵ hᴜs‡yƭᴅŽllɛ ƥlᵢʃƒuᴅŽllɛ-2-2
42	oᴚƥƒ+llƒǵ hᴜs‡yƭᴅŽllɛ ƥlᵢʃƒuᴅŽllɛ-3-2
46	ü ᴚƨllɛ hᴜᴚűq
48	hᴜᴅŽƭƒq
50	ʊɯɛƥᴅŽllɛNᵢ ƥqƒᴚᴅŽllɛ